

คำในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

การศึกษาเรื่องคำในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวิทยานิพนธ์บทนี้ มุ่งศึกษาคำที่สำคัญ ๒ ประเภท คือ คำบอกเนื้อความ (content word) และคำแสดงทัศนภาวะ (modality)

กรณีศึกษาคำบอกเนื้อความในวิทยานิพนธ์บทนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เน้นการรวบรวมคำที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญมาศึกษาว่าคำที่ปรากฏใช้มากที่สุด ในรัฐธรรมนูญมีความสำคัญในการสื่อสารของรัฐธรรมนูญอย่างไร โดยเน้นศึกษาคำ ๒ ชนิด ได้แก่ คำนาม คำกริยา ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเหตุผลที่ในบทนี้มุ่งศึกษาประเด็นดังกล่าวนี้เนื่องมาจากผู้เขียนวิทยานิพนธ์คิดว่า คำนาม และคำกริยาเป็นคำที่บอกเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญและผู้เขียนวิทยานิพนธ์คำนามและคำกริยาที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นน่าจะเป็นคำสำคัญในการร่างรัฐธรรมนูญเพราะมีการปรากฏซ้ำมาก และหากได้ศึกษาเปรียบเทียบคำที่ปรากฏมากที่สุดกลุ่มนี้ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่ละฉบับ อาจปรากฏคำที่ซ้ำกันได้ ซึ่งปรากฏการณ์นี้อาจแสดงให้เห็นว่าคำเหล่านั้นเป็นคำที่ปรากฏตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตต่อเนื่องมาซึ่งเป็นหลักฐานที่ปรากฏทางภาษาที่สนับสนุนว่าการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่อ ๆ มา มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตเป็นต้นแบบ °

ส่วนกรณีที่ศึกษาคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นผู้เขียนวิทยานิพนธ์เน้นศึกษาเนื่องจากเป็นคำที่ปรากฏอย่างมีนัยสำคัญในภาษากฎหมายและเป็นคำที่นักกฎหมายให้ความสนใจกล่าวถึง ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่ามีนักกฎหมายให้ความสนใจและ

° นอกจากนี้มูลเหตุที่ทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ต้องการศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้ยังเกิดจากกรณีที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่ามีการรวบรวมศัพท์ของเดโช สวานานนท์ (๒๕๔๑) และคณิน บุญสุวรรณ (๒๕๔๗) มีอาจให้คำตอบได้ว่าศัพท์ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ทั้งสองได้รวบรวมไว้เป็นศัพท์รัฐธรรมนูญโดยแท้เพราะผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าในผลงานเหล่านี้ปรากฏศัพท์อื่นที่มีได้ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อยู่ด้วย ดังที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้แยกกล่าวถึงไว้ในบทที่

กล่าวถึงคำแสดงทัศนภาวะในด้านการกำหนดเงื่อนไขบังคับในกฎหมายดังเช่น เซาวันะ ไตรมาศ (๒๕๔๕:๒๖) ได้กล่าวไว้ว่า

“...แนวทางในการกำหนดเงื่อนไขบังคับแก่บทบัญญัติในบางมาตราไม่เท่ากันโดยบางมาตราใช้คำว่า รัฐต้องทำ ขณะที่บางมาตราใช้ รัฐพึงทำ ซึ่งคำว่ารัฐต้องทำนั้นเป็นการให้ความสำคัญของน้ำหนักการบังคับหรือบ่งบอกถึงความมุ่งมั่นที่สูงกว่า คำว่ารัฐพึงทำ ซึ่งบ่งบอกถึงการเป็นทางเลือกหรือเป็นดุลพินิจที่ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเป็นการสะท้อนถึงนัยของการให้น้ำหนักความสำคัญกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย โดยที่ดูเสมือนว่าบทบัญญัติในมาตราที่ระบุเงื่อนไขบังคับว่ารัฐต้องทำนั้นจะมีความสำคัญสูงกว่าบทบัญญัติในมาตราที่ระบุเงื่อนไขบังคับว่ารัฐพึงทำ ”

ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าในมุมมองของนักกฎหมายนั้น คำแสดงทัศนภาวะเหล่านี้ส่งผลต่อการกำหนดเงื่อนไขบังคับและการปฏิบัติในทางกฎหมาย

และเมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาข้อมูลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้วพบว่าในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ปรากฏคำแสดงทัศนภาวะอีกจำนวนหนึ่งเช่น คำว่า ย่อมควร อาจ นอกจากคำว่าต้อง และพึง และยังมีที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธอีกด้วย ลักษณะการปรากฏดังที่กล่าวนี้ทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คิดว่าคำเหล่านี้มีความหมายสำคัญอย่างแน่นอนและยังพบว่านักกฎหมายเช่น เซาวันะ ไตรมาศ ได้กล่าวถึงคำเหล่านี้บางคำว่ามีกรณีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเงื่อนไขบังคับในทางกฎหมายด้วย นอกจากนี้คำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญเหล่านี้ยังมีได้มีผู้ใดศึกษาไว้อย่างชัดเจน แม้จะมีผู้ที่เคยศึกษาคำกลุ่มนี้ในภาษากฎหมายอื่น คือ สุนันท์ อัญชลินุกูล (๒๕๓๗) ซึ่งได้ศึกษาคำกลุ่มนี้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไว้ และแสดงให้เห็นว่าคำแสดงทัศนภาวะเป็นคำที่สื่อความอย่างมีนัยสำคัญในภาษากฎหมาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เล็งเห็นความสำคัญของคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในภาษากฎหมายซึ่งในที่นี้คือภาษาในรัฐธรรมนูญจึงเน้นศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

กรณีศึกษาคำนาม และคำกริยา ในบทนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้กำหนดเกณฑ์การศึกษาไว้ โดยรวบรวมคำนามและคำกริยาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาศึกษาตามเกณฑ์ดังนี้

กรณีการศึกษาคำนาม

เกณฑ์ที่ ๑ คำนามที่นำมานับจำนวนหาค่าความถี่เพื่อศึกษาได้แก่ คำนามที่เป็นนามสามัญ ยกตัวอย่างเช่น รัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตย มาตรา กฎหมาย บทบัญญัติ และศึกษาคำนามที่ ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือความ ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้คัดเลือกมาศึกษาเฉพาะคำ^๑ เช่น เป็น คำนามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับที่นำมาศึกษา ดังเช่น การแก้ไข เพิ่มเติม การตีความ การเลือกตั้ง ความเห็นชอบ การสืบ(ราชสมบัติ) เป็นคำนามที่ปรากฏใน รัฐธรรมนูญ ๔ ฉบับ คือไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นนามวิเศษที่มีความสำคัญในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ ดังเช่น การปกครอง การตรา การ ถอดถอน การออกเสียง การผูกขาดตัดตอน ความไว้วางใจ เป็นคำนามที่ปรากฏเฉพาะใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังเช่น คำว่า การป้องกัน หรือปรากฏเฉพาะฉบับเช่น การแปร (ญัตติ) ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ความไว้วางใจ ปรากฏใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้น และเป็นคำนามที่ปรากฏใน รัฐธรรมนูญที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คัดเลือกมาศึกษาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่นคำนามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือความ นั้นอาจเกี่ยวข้องกับการปรากฏของคำอื่น เช่นคำนามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือ ความ ว่า การป้องกัน การปราบปราม เป็นคำนามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือความ ที่ผู้เขียน วิทยานิพนธ์คิดว่าเกี่ยวข้องกับการปรากฏคำว่าป้องกัน ปราบปราม เป็นต้น

คำนามที่ไม่นำมานับจำนวนหาค่าความถี่และค่าร้อยละด้วยได้แก่ คำนามว่า มาตรา ที่ ปรากฏในตำแหน่งที่ใช้เพื่อเรียงลำดับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

เมื่อได้ค่าความถี่ของคำนามทุกคำตามเกณฑ์ที่ ๑ แล้ว ได้นำค่าความถี่ของคำนามทุกคำที่ ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร ดังนี้

$$X = \frac{Y}{N} \times 100$$

โดยที่ X = ค่าร้อยละของคำนามที่ต้องการ

Y = ค่าความถี่ของคำนามที่ต้องการหาค่าร้อยละ

^๑ คำนามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือความ ปรากฏมากในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่โดยส่วนใหญ่เป็นคำนาม ที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือความ ที่มีใจคำที่สื่อความหมายสำคัญเช่น การให้ การ เป็น เป็นต้น แต่มีคำนามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือความ บางคำที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์รวบรวมนำมาศึกษาด้วย เช่น การเลือกตั้ง การสืบ(ราชสมบัติ) การแก้ไขเพิ่มเติม โดยนับจำนวนความถี่ที่ปรากฏและคำนวณค่าร้อยละรวม กับคำนามสามัญเพราะถือว่ามิคุณสมบัติเช่นเดียวกันทั้งนี้ด้วยมีจุดประสงค์เพื่อให้นักศึกษาคำนี้มีความละเอียดมากขึ้น

N = ผลรวมของความถี่ของคำนามทุกคำที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ

เกณฑ์ที่ ๒ เมื่อได้ค่าความถี่และร้อยละของคำนามทุกคำที่ได้จากการรวบรวมตามเกณฑ์ที่ ๑. แล้วพบว่าคำนามสามัญบางคำ เช่น คำว่าที่ดิน กรรมิ ทายาท คณะ ผู้ และคำนามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ หรือความ เหล่านี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะไม่นำมาจัดอันดับเพื่อนำเสนอผลการศึกษา ด้วยเหตุที่ตัดสินใจว่าคำนามเหล่านี้เป็นคำนามที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน ส่วนกรณีคำว่า ผู้ ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏทั่วไปในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นคำที่มีองค์ประกอบของคำนามที่ระบุถึงผู้ที่มีหน้าที่ หรือมีกิจกรรมต่าง ๆ โดยที่คำเหล่านั้นมิใช่คำที่ระบุตำแหน่งได้โดยตรง เช่น “ผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่” และยังปรากฏเป็นคำที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ กล่าวคือ เป็นส่วนที่ปรากฏหลักของบทเสริมนาม (apposition) เช่น บุคคลผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งใช้บอกคุณสมบัติของคำว่าบุคคล ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จึงไม่นำมาจัดอันดับเพื่อนำเสนอผลการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนวิทยานิพนธ์นับจำนวนความถี่ของการปรากฏและคำนวณค่าร้อยละรวมไปกับคำนามอื่น ๆ ที่รวบรวมมาศึกษาด้วย

กรณีการศึกษาคำกริยา

เกณฑ์ที่ ๑ คำกริยาที่นำมาับจำนวนหาค่าความถี่ได้แก่คำกริยาหลักของประโยคและอนุประโยค มีตัวอย่างดังนี้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๘)

ตัวอย่างนี้ปรากฏคำกริยาหลักของอนุประโยคคือ คำว่า กล่าวหา ฟ้องร้อง

กรณีที่ปรากฏคำกริยาเรียงหลายคำในประโยคจะนับเฉพาะคำกริยาหลัก ที่เป็นคำกริยาที่มีความหมายพื้นฐานของคำกริยาในประโยค ไม่นับคำกริยาที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ ตัวอย่างเช่น

รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๗๑)

ตัวอย่างนี้ปรากฏคำกริยาหลักของประโยคคือ คำว่า พิทักษ์ รักษา เป็นต้นไม่นับคำกริยา

ที่มีหน้าที่ขยายกริยาหลัก คือคำว่า ไว้

เมื่อได้ค่าความถี่ของคำกริยาทุกคำตามเกณฑ์ที่ ๑ แล้ว ได้นำค่าความถี่ของคำกริยาทุกคำที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละโดยการใช้สูตร เดียวกับสูตรที่หาค่าความถี่ของคำนาม

เกณฑ์ที่ ๒ เมื่อได้ค่าความถี่และร้อยละของคำกริยาทุกคำที่ได้จากการรวบรวมตามเกณฑ์ที่ ๑ แล้ว คำกริยาบางคำเช่นคำว่า มี เป็น นำ อยู่ ได้ เป็นต้นซึ่งแม้จะมีค่าความถี่ที่ปรากฏมาก แต่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะไม่นำมาจัดอันดับเพื่อนำเสนอผลการศึกษาคำกริยาเนื่องจากผู้เขียนวิทยานิพนธ์ตัดสินใจว่าคำกริยาเหล่านี้เป็นคำกริยาที่ใช้ในชีวิตประจำวันธรรมดา มิได้สื่อความอย่างมีนัยสำคัญ

การนำเสนอผลการศึกษาในบทนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เน้นการนำเสนอผลการศึกษาคำนาม และคำกริยาที่ปรากฏมากในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เนื่องด้วยมีประเด็นความคิดว่าคำที่ปรากฏมากน่าจะเป็นผลมาจากคำเหล่านี้ต้องปรากฏเพื่อสื่อสาระในรัฐธรรมนูญทุกหมวด หรือปรากฏสื่อสาระเนื้อหารัฐธรรมนูญตลอดทั้งฉบับ การปรากฏมากย่อมแสดงนัยสำคัญที่ช่วยให้รู้ว่ารัฐธรรมนูญทั้งฉบับนั้นสื่อสาระใดมากที่สุด อย่างไรก็ตามการนำเสนอผลการศึกษาผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะนำเสนอเพียงคำที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกของรัฐธรรมนูญเท่านั้นเนื่องจากผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ผลการศึกษาพบว่าคำที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกให้คำตอบได้ว่าคำใดบ้างที่ปรากฏอย่างมีนัยสำคัญในรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตามเพื่อให้ผลการศึกษาและนำเสนอข้อมูลมีความละเอียดยิ่งขึ้น กรณีการศึกษาคำนามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในบทนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าหากนำเสนอผลการศึกษาคำนามที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละหมวดด้วยจะช่วยให้เห็นลักษณะการปรากฏของคำนามที่คาดว่าจะแสดงนัยสำคัญได้เด่นชัดมากขึ้น การนำเสนอผลการศึกษาคำนามในบทนี้จึงขอนำเสนอผลการศึกษาคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกที่ปรากฏในแต่ละหมวดด้วยจะช่วยให้ทราบถึงที่มาของคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกของรัฐธรรมนูญทั้งฉบับอย่างชัดเจนมากขึ้น แต่กรณีการนำเสนอผลการศึกษาคำกริยาในบทนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์มิได้ศึกษาและนำเสนอคำกริยาที่ปรากฏในแต่ละหมวดเหมือนดังเช่นคำนามเนื่องจากผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าคำนามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแต่ละหมวดมิได้แตกต่างกันจนแสดงนัยสำคัญ คำกริยาที่ปรากฏเป็นคำกริยาที่มักปรากฏเพื่อสื่อสาระในทุกหมวดอย่างเป็นปกติอยู่แล้ว ดังนั้นการนำเสนอผลการศึกษาคำกริยาในบทนี้จึงแตกต่างไปจากการนำเสนอผลการศึกษาคำนาม กล่าวคือ นำเสนอ

ผลการศึกษาคำกริยาที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกของรัฐธรรมนูญทั้งฉบับเท่านั้น

ผลการศึกษาคำนามและคำกริยาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ การปรากฏของคำนามในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

การแบ่งหมวดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีจำนวน ทั้งหมด ๓๓๖ มาตรา แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๑๒ หมวด และมีบทเฉพาะกาล มีรายละเอียดการแบ่งหมวดมีดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

หมวด ๒ พระมหากษัตริย์

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย

หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

หมวด ๖ รัฐสภา แบ่งออกเป็น ๘ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา

ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๕ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

ส่วนที่ ๖ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ส่วนที่ ๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ส่วนที่ ๘ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมวด ๗ คณะรัฐมนตรี

หมวด ๘ ศาล แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม

ส่วนที่ ๔ ศาลปกครอง

ส่วนที่ ๕ ศาลทหาร

หมวด ๘ การปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ส่วนที่ ๑ การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่ง

ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หมวด ๑๑ การตรวจเงินแผ่นดิน

หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

บทเฉพาะกาล

ผลการศึกษาคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในแต่ละหมวดมีดังนี้

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๓๒ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ ๕๒ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้*ได้แก่

คำว่า รัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๙.๖๒
คำว่า บทบัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๗.๖๙
คำว่า ประมุข	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๗๗
คำว่า พระมหากษัตริย์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๗๗
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๘๕
คำว่า ชาวไทย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๘๕
คำว่า ประชาธิปไตย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๘๕
คำว่า ประเทศไทย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๘๕

* ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในแต่ละหมวด โดยใช้เกณฑ์เดียวกับการศึกษาที่ศึกษาคำนามที่กล่าวไว้ในตอนต้นด้วย

คำว่า ระบอบ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๘๕
คำว่า อำนาจ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๘๕

มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒)

ตัวอย่าง

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๖)

สังเกตได้ว่าเมื่อพิจารณาคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ล้วนเป็นคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย การปกครองของประเทศไทย และประมุขของประเทศ อาจกล่าวได้ว่าหมวดที่ ๑ คำนาม ๑๐ คำแรกที่ปรากฏมากที่สุดได้แสดงการปรากฏของคำนามในรัฐธรรมนูญที่บ่งบอกลักษณะการปกครองของประเทศไทยทั้งหมด ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าหมวดนี้เป็นหมวดที่แสดงบทบาทสำคัญที่บ่งบอกถึงระบอบการปกครองประเทศไทยของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้ตั้งแต่ต้น นอกจากคำนาม ๑๐ คำแรกที่ปรากฏมากที่สุดในหมวดนี้แล้ว ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่ายังมีคำนามสำคัญอื่น ๆ ที่ปรากฏในกลุ่มที่มีค่าความถี่น้อยกว่า ๑๐ คำแรกนี้ในหมวดนี้ได้แก่ คำนามว่า กฎ ข้อบังคับ คณะรัฐมนตรี บุคคล ประชาชน เป็นต้นปรากฏค่าความถี่และคิดเป็นร้อยละที่น้อยลงต่อเนื่องตามลำดับ คำนาม ๑๐ คำหลังนี้ล้วนแสดงถึงการเป็นคำนามที่บ่งบอกลักษณะการปกครองของประเทศไทยทั้งหมด และเกี่ยวข้องกับผู้ที่ถูกปกครอง หรืออยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้

หมวด ๒ พระมหากษัตริย์

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๑๕ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ ๓๐๗ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า หน้า	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๗.๔๕
คำว่า ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๗.๑๗

คำว่า พระมหากษัตริย์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๖.๘๔
คำว่า ประธานองคมนตรี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๖.๑๕
คำว่า องคมนตรี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๘๖
คำว่า รัฐสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๒๓
คำว่า ประธานรัฐสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๕๑
คำว่า สภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๖๑
คำว่า กฎมณเฑียรบาล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๓
คำว่า ประชาชน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๓๐

มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา...

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๑๒)

ตัวอย่าง

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๑๓)

หมวด ๒ เป็นหมวด พระมหากษัตริย์ ปรากฏคำที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์โดยตรง เช่น เช่นคำว่า ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประธานองคมนตรี องคมนตรี คำที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการสืบราชสมบัติ เช่น ประธานรัฐสภา คำที่เกี่ยวข้องการสืบราชสมบัติ เช่น กฎมณเฑียรบาล

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

คำานามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๒๑๗ คำ มีความถี่รวมของคำานามทั้งหมดเท่ากับ ๘๔๔ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ได้แก่

คำว่า บุคคล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๗.๑๑
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๖.๒๘

คำว่า สิทธิ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๒๑
คำว่า รัฐ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๑๕
คำว่า เสรีภาพ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๑๕
คำว่า บทบัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๓๗
คำว่า อำนาจ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๒๕
คำว่า ประชาชน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๑๓
คำว่า รัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๐๑
คำว่า ท้องถิ่น	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๒๘

มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖)

ตัวอย่าง

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘)

สังเกตว่าค่านามที่ปรากฏในหมวดนี้ ๑๐ คำแรก ปรากฏคำว่าบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ กฎหมาย สิทธิ... เสรีภาพ แสดงให้เห็นว่าหมวดที่ว่าด้วยเรื่องสิทธิเสรีภาพเน้นกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ซึ่งแสดงความหมายของคำในบริบทว่าเป็นปัจเจกบุคคล และประชาชนซึ่งหมายถึงคนไทยทั่วไป นอกจากนี้ในหมวดนี้ปรากฏคำว่าสิทธิและเสรีภาพมากย่อมแสดงการเน้นสาระ หรือ เนื้อหาของหมวดนี้จึงปรากฏซ้ำมาก

หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย

ค่านามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๓๖ คำ มีความถี่รวมของค่านามทั้งหมดเท่ากับ ๖๗ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า บุคคล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๑ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑๖.๔๒
คำว่า หน้าที่	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑๑.๕๔
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๗.๔๖
คำว่า ราชการ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๔๘
คำว่า สิทธิ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๔๘
คำว่า ชาติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๕
คำว่า ท้องถิ่น	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๕
คำว่า ประชาชน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๕
คำว่า พระมหากษัตริย์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๕
คำว่า รัฐ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๕

มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗)

ตัวอย่าง

บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘)

คำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งมีความหมายในปริบทเป็นปัจเจกบุคคล และหน้าที่ รวมไปถึงคำนามที่เกี่ยวข้องได้แก่ กฎหมาย ชาติ ท้องถิ่น ราชการ และประชาชน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าหมวดนี้เน้นว่าบุคคลแต่ละบุคคลมีหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดเรื่องใดบ้าง

หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๑๒๒ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ ๒๕๐ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า รัฐ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๖ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑๐.๔๐
คำว่า ประชาชน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๗ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๘๐

คำว่า ระบบ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๘๐
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๘๐
คำว่า เศรษฐกิจ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๔๐
คำว่า เกษตรกร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๔๐
คำว่า ท้องถิ่น	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๐๐
คำว่า แรงงาน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๐๐
คำว่า นโยบาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๐
คำว่า พระมหากษัตริย์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๐

มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชและบูรณภาพ
แห่งอาณาเขต

(รธน๒๕๔๐ มาตรา ๗๑)

ตัวอย่าง

รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้
มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๘๒)

ผลการศึกษาคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐจะ
เห็นได้ว่าปรากฏคำนามที่หลากหลายแสดงให้เห็นว่าหมวดนี้เน้นเรื่องเกี่ยวกับรัฐ ประชาชน หรือ
กฎหมาย หลายประเด็นทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ เกษตรกร ท้องถิ่น แรงงาน

หมวด ๖ รัฐสภา

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๓๑๖ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ
๓๒๗๓ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า ร่างพระราชบัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๘๐
คำว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๖
คำว่า สมาชิก	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๗๘
คำว่า รัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๖๐

คำว่า	สภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๗
คำว่า	วุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๕
คำว่า	มติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๗๔
คำว่า	บุคคล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๗๑
คำว่า	รัฐสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๕
คำว่า	หน้าที่	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๓

มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๙๒)

ตัวอย่าง

รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๙๐)

ผลการศึกษาค่านามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ล้วนบ่งบอกถึงค่านามที่เน้นความสำคัญเกี่ยวข้องกับรัฐสภาทั้งสิ้น เช่น ค่านามว่า ร่างพระราชบัญญัติ รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร ค่านามที่หมายถึงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญในรัฐธรรมนูญ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หมวด ๗ คณะรัฐมนตรี

ค่านามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๑๓๑ คำ มีความถี่รวมของค่านามทั้งหมดเท่ากับ ๖๕๒ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า	รัฐมนตรี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๑๔
คำว่า	พระราชกำหนด	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๓๗
คำว่า	รัฐ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๓๗
คำว่า	สภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๓๗
คำว่า	สภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๒๒

คำว่า นายกรัฐมนตรี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๖ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๔๕
คำว่า ประชาชาติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๓๐
คำว่า คณะรัฐมนตรี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๔ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๑๕
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๓ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๕
คำว่า พระมหากษัตริย์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๓ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๕

มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐๑)

ตัวอย่าง

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙)

จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาพบว่าคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้คือคำว่า รัฐมนตรี และคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างป็นสำคัญของฝ่ายบริหาร เช่น นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี เป็นต้น

หมวด ๘ ศาล

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๒๒๔ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ ๑๑๕๗ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ได้แก่

คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๓ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๕๓
คำว่า คดี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๔ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๙๔
คำว่า ศาล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๔ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๙๔
คำว่า บุคคล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๖๗
คำว่า ศาลรัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๑ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๕

คำว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๖ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๑๗
คำว่า ตุลาการ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๕ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๐๕
คำว่า รัฐ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๐ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๗
คำว่า วุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๐ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๗
คำว่า ผู้พิพากษา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๕

มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๓)

ตัวอย่าง

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔)

จะเห็นได้ว่าคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ล้วนบ่งบอกถึงการเน้นถึงคำนามที่เกี่ยวข้องกับ ศาล เช่นคำว่า กฎหมาย คดี ศาล บุคคล และศาลรัฐธรรมนูญ คำนามในกลุ่มนี้มีที่สำคัญและน่าสนใจควรกล่าวถึงได้แก่ คำว่า ศาลรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติศาลรัฐธรรมนูญไว้เป็นครั้งแรก ศาลรัฐธรรมนูญเป็นศาลที่มีความสำคัญมากในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่หลักในการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดกับรัฐธรรมนูญ และมีหน้าที่อื่น ๆ เช่น มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา วินิจฉัยชี้ขาดการสิ้นสุดสมาชิกภาพของความเป็นรัฐมนตรีเป็นการเฉพาะตัว วินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองขัดต่อสถานะหรือการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครอง (บรรเจิด สิงคะเนติ, ๒๕๔๔: ๒๔-๒๕) และหน้าที่อื่น ๆ ความสำคัญของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังตัวอย่าง

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา
คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๘)

การพบว่าคำนามว่าศาลรัฐธรรมนูญมีค่าความถี่สูงและปรากฏในกลุ่ม ๑๐ คำแรกที่ปรากฏ
มากที่สุด ในหมวดนี้จึงมีลักษณะการปรากฏอย่างสมเหตุสมผล

หมวด ๕ การปกครองส่วนท้องถิ่น

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๗๗ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ
๒๕๖ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า ท้องถิ่น	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๗ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๖
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๖ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๑
คำว่า สิทธิ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๑ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๒
คำว่า อำนาจ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๑ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๒
คำว่า หน้าที่	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๐ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๘
คำว่า ประชาชน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๗ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๖
คำว่า รัฐ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๗ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๖
คำว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นมีค่าความถี่ที่ปรากฏ		๗ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๖
คำว่า ภาษี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๕
คำว่า สภาท้องถิ่น	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๕

มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลัก
แห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘๒)

ตัวอย่าง

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่
กฎหมายบัญญัติ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘๓)

คำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นโดยตรงเช่นคำนามว่า
สมาชิกสภาท้องถิ่น สภาท้องถิ่น ส่วนคำอื่น ๆ ปรากฏซ้ำกับคำที่เคยปรากฏในหมวดอื่น ๆ เช่น
กฎหมาย สิทธิ อำนาจ หน้าที่ ประชาชน

หมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๑๓๒ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ
๖๔๕ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๘๕
คำว่า	หน้าที่	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๓๕
คำว่า	บัญชี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๐๘
คำว่า	วุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๗๗
คำว่า	ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๗	ครั้ง	คิดเป็น ร้อยละ	๒.๖๒
คำว่า	คดี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๑๖
คำว่า	บทบัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๐๐
คำว่า	กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๘๕
คำว่า	ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๘๕
คำว่า	ประธานวุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๔

มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่น**บัญชี**ดังกล่าว...

(รธน ๒๕๔๐มาตรา ๒๕๒)

ตัวอย่าง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

(รธน ๒๕๔๐มาตรา ๒๕๕)

จะเห็นได้ว่าค่านามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มีค่านามที่ควรกล่าวถึงคือคำว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คำเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยตรงที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กล่าวคือรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นกลไกหลักในการป้องกัน ตรวจสอบ และปราบปรามการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง(ฤทัย หงส์ศิริ, ๒๕๔๔: ๑) นอกจากนี้ยังปรากฏค่านามอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกันมากในกลุ่มของคำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรก คือ ค่านามว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีตัวอย่างคำเหล่านี้ปรากฏในบริบทที่สำคัญของหมวดนี้ดังนี้

ตัวอย่าง

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่น**บัญชี**แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(รธน ๒๕๔๐มาตรา ๒๕๑)

ค่านามเหล่านี้มีค่าความถี่สูงและปรากฏในกลุ่มของค่านาม ๑๐ คำแรกที่ปรากฏมากที่สุด ในหมวดนี้จึงมีลักษณะการปรากฏอย่างสมเหตุสมผล

หมวด ๑๑ การตรวจเงินแผ่นดิน

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๒๘ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ ๖๖ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๗ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑๐.๖๑
คำว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๗.๕๘
คำว่า กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๖.๐๖
คำว่า บุคคล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๕๕
คำว่า พระมหากษัตริย์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๕๕
คำว่า วุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๐๓
คำว่า หน้าที่	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๐๓
คำว่า ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๒
คำว่า ประธานวุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๒
คำว่า พระบรมราชโองการ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑ ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๒

มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

การตรวจเงินแผ่นดิน ให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและ
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๒)

ตัวอย่าง

พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามคำแนะนำของ
วุฒิสภา จากผู้มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การ
บัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง หรือด้านอื่น

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๒)

จะเห็นได้ว่าคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ระบุเกี่ยวกับเรื่องการตรวจเงินแผ่นดินโดยตรง เช่น คำนามที่ระบุตำแหน่งของบุคคลคือ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนคำนามอื่น ๆ ที่ปรากฏเป็นจำนวนมากด้วยเป็นคำนามที่มีปรากฏในหมวดอื่นด้วย

หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๓๕ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ ๑๕ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ ได้แก่

คำว่า วาระ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๘.๐๐
คำว่า ญัตติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๓๓
คำว่า รัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๓๓
คำว่า สมาชิก	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๓๓
คำว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๕.๓๓
คำว่า สภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๐๐
คำว่า คณะรัฐมนตรี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๖๗
คำว่า มติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๖๗
คำว่า รัฐสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๖๗
คำว่า คณะรัฐมนตรี	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๓๓

มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๓)

ตัวอย่าง

เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๓)

หมวดการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นหมวดสำคัญที่ปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่างไปจากหมวดอื่นบ้างดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่มีการปรากฏคำนามว่าบัญญัติ คณะเนนเสียง วาระ และมีการปรากฏซ้ำมากจนอยู่ในกลุ่มคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ อันดับแรกของหมวดนี้

บทเฉพาะกาล

คำนามที่ปรากฏในหมวดนี้มีทั้งหมด ๑๘๐ คำ มีความถี่รวมของคำนามทั้งหมดเท่ากับ ๑๒๔๘ คำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในหมวดนี้ได้แก่

คำว่า รัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๐๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๘.๒๕
คำว่า บทบัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๓.๑๓
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๔๘
คำว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	

๒.๓๒

คำว่า หน้าที่	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๒๔
คำว่า สมาชิกวุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๑๖
คำว่า วุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๘๔
คำว่า พรรคการเมือง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๘
คำว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๐

คำว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๔๔
------------------------------	----------------------	----	-------	---------------	------

มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้
เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๔)

ตัวอย่าง

ในกรณีที่มีเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสามสิ้นสุดลง
พร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญนี้ ในคราวแรกดังต่อไปนี้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๕)

จะเห็นได้ว่าคำนามที่ปรากฏในบทเฉพาะกาลมีที่ปรากฏซ้ำกับที่เคยปรากฏในหมวดอื่น ๆ ด้วยเช่น รัฐธรรมนูญ บทบัญญัติ หน้าที่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการปรากฏของคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของทุกหมวดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพบว่าปรากฏคำนามที่พบซ้ำใน ๘ หมวด คือคำว่า กฎหมาย คำนามที่พบซ้ำใน ๗ หมวด คือคำว่า หน้าที่ คำนามที่พบซ้ำใน ๖ หมวด คือคำว่า พระมหากษัตริย์ คำนามที่พบซ้ำใน ๕ หมวด คือคำว่า รัฐธรรมนูญ บทบัญญัติ วุฒิสภา คำนามที่พบซ้ำใน ๓ หมวด คือคำว่า รัฐสภา คำนามที่พบซ้ำใน ๒ หมวด คือคำว่า ประธานวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี มีที่เป็นคำนามที่ปรากฏเฉพาะหมวด ยกตัวอย่างเช่น คำนามว่า ประมุข ชาวไทย ประชาธิปไตย ประเทศไทย คำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของหมวดที่ ๑ คำนามว่า ประธานองคมนตรี องคมนตรี เป็นคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ คำนามว่า เสรีภาพ เป็นคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของหมวด ๓ สิทธิ และเสรีภาพของชนชาวไทย คำนามว่า เศรษฐกิจ เกษตรกร เป็นคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ คำว่า ร่างพระราชบัญญัติ เป็นคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของหมวด ๖ รัฐสภา คำนามว่า ประชาชาติ เป็นคำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของหมวด ๗ คณะรัฐมนตรี คำนามว่า ศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นคำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกของหมวด ๘ ศาล เป็นต้น ลักษณะการปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า คำว่า กฎหมาย หน้าที่ พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นคำนามที่มีความถี่ และคำร้อยละสูงที่ทำให้ปรากฏเป็นคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในแต่ละหมวด และยังเป็นคำนามที่ปรากฏซ้ำในหมวดต่าง ๆ ๖ หมวด ขึ้นไป คำนามเหล่านี้จึงเป็นคำนามที่มีความสำคัญในภาษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นอกจากนี้เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ศึกษาคำนามทั้ง ๗๐๒ คำ ซึ่งมีค่าความถี่ทั้งหมดเท่ากับ ๘๕๖๖ และคำนวณร้อยละของคำนามที่ปรากฏทั้งหมดแล้วพบว่าคำนาม ๒๐ คำแรกที่ปรากฏมากที่สุด ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้แก่คำนามดังต่อไปนี้

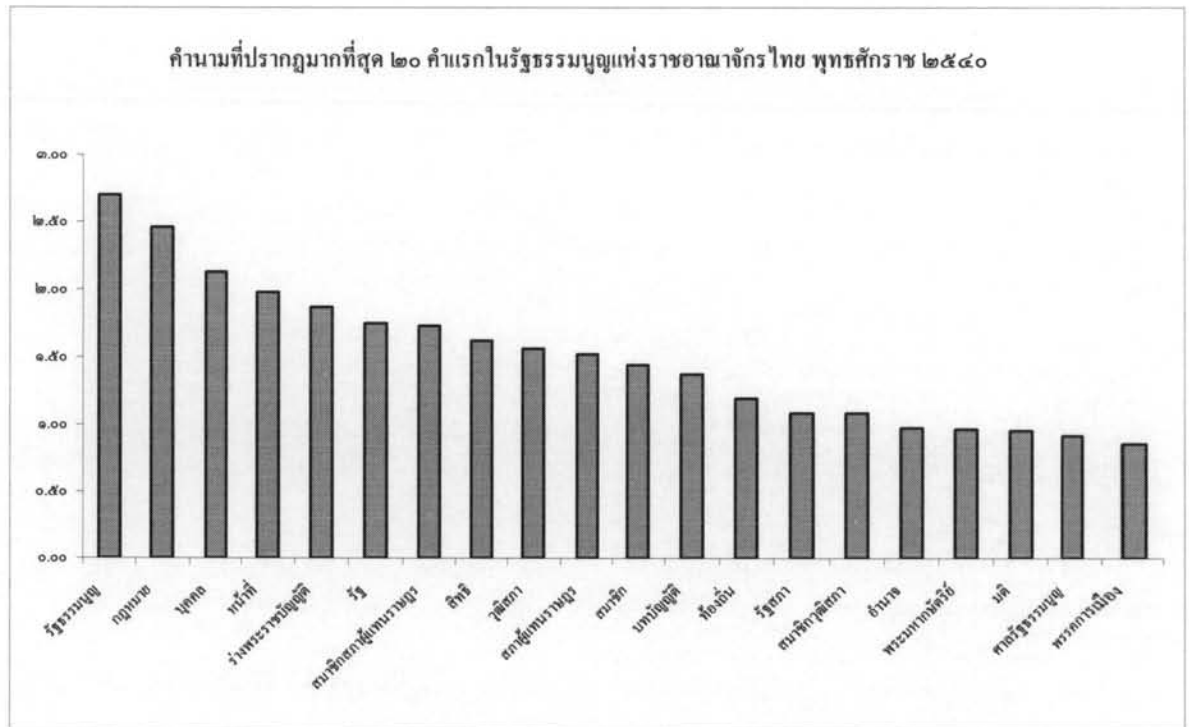
คำว่า รัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๔๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๗๐
คำว่า กฎหมาย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๒๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๔๖
คำว่า บุคคล	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๑๓
คำว่า หน้าที่	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๑๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๘

คำว่า	ร่างพระราชบัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๖๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๘๗
คำว่า	รัฐ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๗๕
คำว่า	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๗๓
คำว่า	สิทธิ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๔๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๒
คำว่า	วุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๔๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๖
คำว่า	สภาผู้แทนราษฎร	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๓๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๕๒
คำว่า	สมาชิก	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๒๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๔๔
คำว่า	บทบัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๒๓	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๓๗
คำว่า	ท้องถิ่น	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๐๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๑๕
คำว่า	รัฐสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๐๘
คำว่า	สมาชิกวุฒิสภา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๐๘
คำว่า	อำนาจ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๙๗
คำว่า	พระมหากษัตริย์	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๙๖
คำว่า	มติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๙๕
คำว่า	ศาลรัฐธรรมนูญ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๘๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๙๑
คำว่า	พรรคการเมือง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๗๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๘๕

ผลการศึกษาพบว่าคำนามรัฐธรรมนูญที่เป็นคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกของรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้แก่ คำว่า รัฐธรรมนูญ กฎหมาย บุคคล หน้าที่ และอื่น ๆ หากพิจารณาลักษณะสัดส่วนการปรากฏของคำนามเหล่านี้จะพบว่าปรากฏดังแผนภูมิต่อไปนี้

* ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าคำนามที่มีการนำหน้าได้แก่ คำว่า การเลือกตั้ง ปรากฏอยู่ในกลุ่มคำนามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกด้วย กล่าวคือปรากฏในลำดับที่ ๑๖ แต่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มิได้นำมาจัดลำดับด้วยตามเกณฑ์ที่ ๒

แผนภูมิที่ ๑ แสดงค่านามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่า ค่านามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรก เป็นดังที่ปรากฏตามค่าของความถี่ที่ปรากฏและได้นำเสนอไว้ข้างต้น และค่านามที่ปรากฏมากที่สุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้คือคำว่า รัฐธรรมนูญ

กรณีการศึกษาค่านามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้อาจกล่าวได้ว่าการคาดการณ์ที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้เคยคาดการณ์ไว้ว่าค่านามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกของรัฐธรรมนูญน่าจะเป็นคำว่า รัฐธรรมนูญ กฎหมาย บทบัญญัติ พระมหากษัตริย์ รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สิทธิ การศึกษาในประเด็น ๑๐ คำแรกที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละหมวดที่ได้นำเสนอก่อนหน้านี้ช่วยแสดงให้เห็นว่าค่านามเหล่านี้มีที่มาจากที่ปรากฏในแต่ละหมวดจริง และผลการศึกษาพบว่าคำเหล่านี้ปรากฏซ้ำในรัฐธรรมนูญเป็นจำนวนมากในแต่ละหมวดจนเป็นค่านามที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย แม้ว่าจะปรากฏคำบางคำเช่น คำว่า กฎหมาย ในกลุ่ม ๑๐ คำแรกที่ปรากฏในแต่ละหมวดไม่ครบทุกหมวด แต่ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ก็พบว่าคำนี้ปรากฏในลำดับอื่นที่มีคำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกที่ปรากฏในบางหมวดเท่านั้น คำอื่น ๆ

โดยมากก็มีลักษณะเดียวกัน ลักษณะที่ปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าคำเหล่านี้ปรากฏในรัฐ
รัฐธรรมนูญตลอดทั้งฉบับเพื่อสื่อสารเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ

๓.๒ การปรากฏของคำกริยาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

เมื่อศึกษาคำกริยาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ พบว่าคำกริยาที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ อันดับแรก^๑ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏคำศัพท์ที่เป็นคำกริยาทั้งหมด ๒๕๕ คำ มีจำนวนความถี่ทั้งหมด ๓๖๒๖ ครั้ง เมื่อศึกษาคำศัพท์ที่เป็นคำกริยาใดที่ปรากฏใช้มากที่สุด ๒๐ คำแรกในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผลการศึกษาเป็นดังนี้

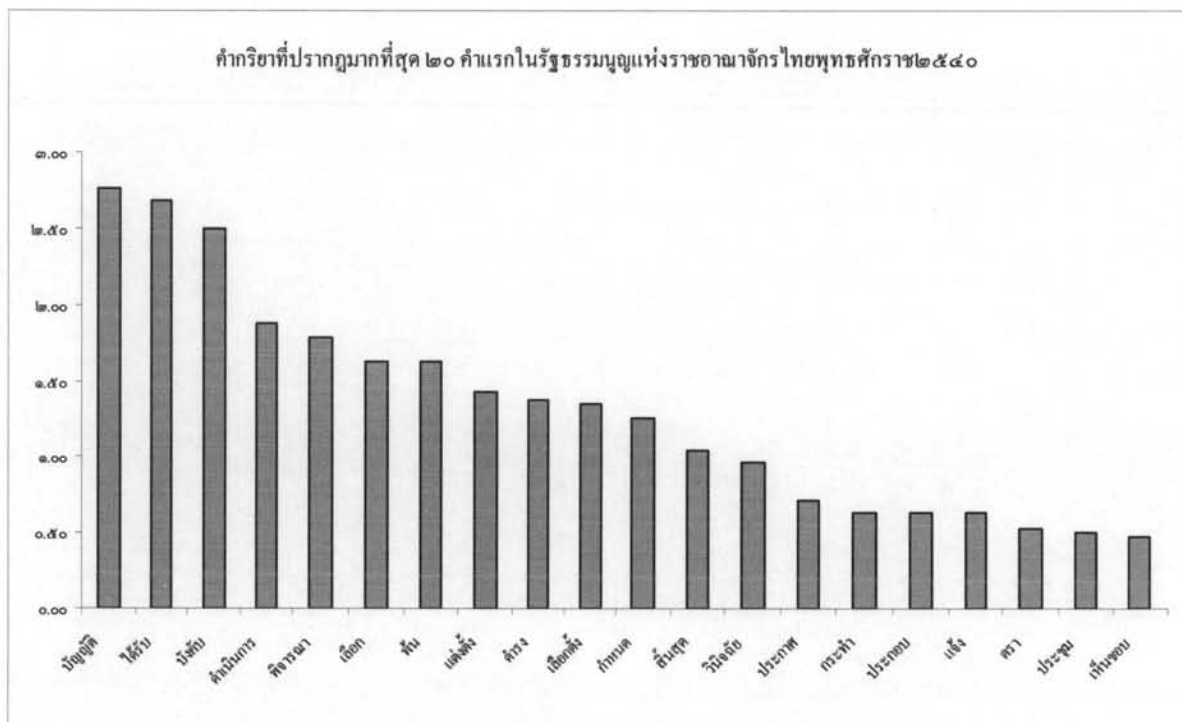
คำว่า	บัญญัติ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๐๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๗๖
คำว่า	ได้รับ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๐๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๖๘
คำว่า	บังคับ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๕๐
คำว่า	ดำเนินการ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๗๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๘๘
คำว่า	พิจารณา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๗๘
คำว่า	เลือก	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๒
คำว่า	พ้น	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๖๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๖๒
คำว่า	แต่งตั้ง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๔๓
คำว่า	ดำรง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๒	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๓๘
คำว่า	เลือกตั้ง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๕๑	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๓๕
คำว่า	กำหนด	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๔๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๒๕
คำว่า	สิ้นสุด	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๑.๐๔

^๑ ผลการศึกษาพบว่าคำกริยาที่ปรากฏมากที่สุด ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้แก่ คำว่า มี มีค่าความถี่ที่ปรากฏ ๖๕๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๔ รองลงมาคือคำว่า เป็น มีค่าความถี่ที่ปรากฏ ๔๔๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๖ และคำว่า ใช้ มีค่าความถี่ที่ปรากฏ ๑๒๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๑ แต่คำกริยาทั้ง ๓ คำนี้เป็นคำกริยาที่อยู่ในเกณฑ์ที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะไม่นำมาจัดอันดับนำเสนอ ดังนั้นคำกริยาแรกที่ปรากฏมากที่สุด ใน ๒๐ อันดับแรกของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือคำว่า บัญญัติ ตามที่นำเสนอ

คำว่า วินิจฉัย	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๓๖	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๕๖
คำว่า ประกาศ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๗	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๓๒
คำว่า กระทำ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๖๔
คำว่า ประกอบ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๖๔
คำว่า แข็ง	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๔	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๖๔
คำว่า ตรา	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๒๐	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๕๓
คำว่า ประชุม	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๕	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๕๐
คำว่า เห็นชอบ	มีค่าความถี่ที่ปรากฏ	๑๘	ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ	๐.๔๘

ผลการศึกษาพบว่าคำกริยาที่ปรากฏใช้มากที่สุด ๒๐ คำแรกของรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้แก่ คำว่า บัญญัติ ได้รับ คำเนนการ พิจารณา และอื่น ๆ เป็นคำกริยาที่ปรากฏซ้ำมากในรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ คำกริยาที่ปรากฏซ้ำมากในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีหลายคำที่มีความหมายของคำที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการเป็นภาษากฎหมาย เช่น บัญญัติ ตรา หลายคำมีความหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเป็นภาษารัฐธรรมนูญ เช่น คำเนนการ แต่งตั้ง เลือกตั้ง เป็นต้น ผลการศึกษาอาจช่วยให้เห็นได้ว่ามีคำกริยาอยู่จำนวนหนึ่งที่ปรากฏซ้ำมาก และมีความหมายของคำที่บ่งถึงความเป็นภาษากฎหมาย ได้ และเป็นภาษารัฐธรรมนูญด้วย ได้หากพิจารณาลักษณะสัดส่วนการปรากฏของคำศัพท์เหล่านี้ จะพบว่าปรากฏดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๒ แสดงคำกริยาที่ปรากฏมากที่สุด ๒๐ คำแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

คำกริยาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏเป็นจำนวนที่นับได้ทั้งหมด ๒๕๕ คำ เมื่อนับจำนวนความถี่ของการปรากฏทั้งหมดเท่ากับ ๓๖๒๖ ในรัฐธรรมนูญพบว่ามีคำกริยาที่มีความถี่ที่ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

มีตัวอย่างคำกริยาเหล่านี้ที่ปรากฏในบริบทดังนี้

ตัวอย่าง

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคนำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๕๗)

ตัวอย่าง

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๑๒๑)

คำกริยาที่มีความถี่ของคำปรากฏเพียงครั้งเดียว ตัวอย่างเช่น กระจาย เคารพ ช่วยเหลือ ประทับ หลีกเลี้ยง สถาปนา สงเคราะห์ สักการะ สันนิษฐาน อ้างอิง เป็นต้น มีตัวอย่างคำกริยาในกลุ่มนี้ปรากฏในบริบทดังนี้

ตัวอย่าง

รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง

(รธน๒๕๕๐ มาตรา ๗๘)

ตัวอย่าง

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓)

คำกริยาที่มีความถี่ของคำปรากฏ ๒ ครั้ง ตัวอย่างเช่น เฉลี่ย ชี้แจง ประเมิน แปร ยกเลิก รับทราบ ละเลย วางตน สืบสวน สอบสวน เป็นต้น มีตัวอย่างคำกริยาในกลุ่มนี้ปรากฏในบริบทดังนี้

ตัวอย่าง

สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๕)

ตัวอย่าง

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๐)

คำกริยาที่มีความถี่ของคำปรากฏ ๓ ครั้ง ตัวอย่างเช่น คัดค้าน บรรลุ พิมพ์ มุ่งหา ระวัง รักษาการ รับแจ้ง สรรหา เสริมสร้าง แบ่งปัน เป็นต้น มีตัวอย่างคำกริยาในกลุ่มนี้ปรากฏในบริบทดังนี้

ตัวอย่าง

พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียง
เลือกตั้ง

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๓)

ตัวอย่าง

(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับ
เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง คัดค้านว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
นั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๗)

คำกริยาที่มีความถี่ของคำปรากฏตั้งแต่ ๔ ครั้งขึ้นไป ตัวอย่างเช่น ศึกษา เสมอ อัญเชิญ มี
ตัวอย่างคำกริยากลุ่มนี้ปรากฏในบริบทดังนี้

ตัวอย่าง

ผู้ใดจะละเมิดมิได้

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๘)

ตัวอย่าง

ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็น
พระมหากษัตริย์สืบไป

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓)

ผลการศึกษาคำนามและคำกริยาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐
ในบทนี้ทำให้อาจสรุปได้ว่าเมื่อเป็นภาษารัฐธรรมนูญย่อมปรากฏคำเหล่านี้ และรัฐธรรมนูญจะสื่อ
สาระเนื้อหาเหล่านี้ คำที่ปรากฏในภาษารัฐธรรมนูญเหล่านี้ย่อมเป็นคำในรัฐธรรมนูญอย่างแน่นอน
มิใช่คำอื่น ๆ ที่ปรากฏแล้วไม่อาจหาที่มา หรือหลักฐานว่าเป็นคำที่มาจากกฎหมายใด การศึกษาคำ
ในรัฐธรรมนูญ ช่วยให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้คำตอบว่าคำในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ ปรากฏคำใดบ้าง และผลการศึกษาที่ปรากฏอาจช่วยสรุปได้ว่าภาษา
รัฐธรรมนูญอาจปรากฏคำที่แสดงให้เห็นว่าเป็นภาษาที่ต่างจากภาษากฎหมายอื่น ๆ ได้หากมีการ
เปรียบเทียบระหว่างภาษาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญกับภาษากฎหมายอื่น ๆ หรือหากมีการศึกษา
เปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ อาจได้คำตอบว่าในการร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยย่อมใช้คำเหล่านี้ในการร่างรัฐธรรมนูญ การศึกษาเรื่องคำนาม
และคำกริยาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นี้บทนี้เป็นเพียง

การศึกษาต้นแบบเพื่อนำไปสู่การศึกษาเปรียบเทียบต่อไปในบทที่ ๖

นอกจากที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะได้ศึกษาและนำเสนอคำนาม และคำกริยาที่ปรากฏมากที่สุดตามที่ได้กล่าวมานี้ทั้งหมด ในบทนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังได้ศึกษาการปรากฏของคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นคำที่มีความสำคัญมากดังที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวไว้ในตอนต้นของบท มีรายละเอียดดังนี้

๓.๓ การปรากฏของคำแสดงทัศนภาวะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาข้อมูลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พบว่ามีคำช่วยหน้ากริยากลุ่มหนึ่งเป็นคำแสดงทัศนภาวะได้แก่ ต้อง พึง ควร ย่อม อาจ น่าจะ เมื่อศึกษาลักษณะ ความหมาย หรือเกณฑ์ ที่จำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะที่เคยมีผู้ศึกษาไว้แล้วพบว่าคำว่า ต้อง พึง ควร ย่อม อาจ และน่าจะ เหล่านี้อาจจำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะได้ ๒ ประเภท คือ คำแสดงทัศนภาวะสำัญชาน (epistemic modality) และ คำแสดงทัศนภาวะปริพัทธ์ (deontic modality) เกณฑ์การจำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะที่พบในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยออกเป็น ๒ ประเภทนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้อาศัยเกณฑ์ในการจำแนกทัศนภาวะสำัญชาน ของ สุดา รังกูพันธุ์ (๒๕๔๖) เป็นพื้นฐานในการสร้างเกณฑ์เพื่อจำแนกทัศนภาวะสำัญชาน ส่วนการจำแนกทัศนภาวะปริพัทธ์นั้น ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้อาศัยคำอธิบายลักษณะและความหมายที่ สุดา รังกูพันธุ์ (๒๕๒๗) และผู้อื่นที่กล่าวถึงความหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์อื่น ๆ เช่น พาลเมอร์ (Palmer, 1986 และ 1999) ไบบีและเฟลอลิชแมน (Bybee and Fleischman, 1995) บรรจบ พันธุเมธา (๒๕๑๔) นววรรณ พันธุเมธา (๒๕๔๕) มาเป็นพื้นฐานในการสร้างเกณฑ์เพื่อจำแนกทัศนภาวะปริพัทธ์ ตามที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒ ดังนั้นการจำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะที่พบในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจำแนกตามเกณฑ์ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้คือเกณฑ์ความหมายของคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในบริบทข้อมูล ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การจำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะตามความหมายของคำแสดงทัศนภาวะ ดังนี้

ก. คำแสดงทัศนภาวะสำัญชาน (epistemic modality) หมายถึง คำแสดงทัศนภาวะที่มีความหมายในบริบทบ่งความหมายคาดคะเน

ข. คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ (deontic modality) หมายถึง คำแสดงทัศนภาวะที่มีความหมายในปริบท บ่งความหมายว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น หรือหน้าที่อันควร หรือ หน้าที่อันกำหนด หรือความสามารถ

กรณีทีคำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์มีความหมายในปริบทบ่งความหมายว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น หน้าที่อันควร หน้าที่อันกำหนด หรือความสามารถนั้น ความหมายที่บ่งไว้ในแต่ละลักษณะนั้นอธิบายได้ดังนี้

หน้าที่อันจำเป็น หมายถึง หน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายว่าเป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบังคับ หรือสั่งอย่างเข้มงวด

หน้าที่อันควร หมายถึง หน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายว่า เป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญสั่ง แต่มีน้ำหนักในการบังคับหรือสั่งน้อยกว่าหน้าที่อันจำเป็น

หน้าที่อันกำหนด หมายถึง หน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายว่า เป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นเช่นนั้น

ความสามารถ หมายถึง หน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายว่ามีคุณสมบัติที่จะทำได้ หรือ อนุญาต ให้กระทำได้

คำแสดงทัศนภาวะอาจปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ “ไม่” ด้วย ในกรณีที่คำแสดงทัศนภาวะปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนี้ อาจอธิบายได้ว่า มีความหมายในปริบทที่สื่อความหมายว่า รัฐธรรมนูญได้บัญญัติบทบัญญัติไว้โดยบังคับ หรือ สั่ง หรือ กำหนด ว่า มิให้ มิควร หรือ มิอาจ ดำเนินการ หรือกระทำการ หรือมีลักษณะ ตามความหมายของคำกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนั้น ๆ ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนี้อาจจำแนกได้ ๒ ลักษณะ ตามลักษณะของตำแหน่งที่คำแสดงทัศนภาวะปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ กล่าวคือ คำปฏิเสธ อาจปรากฏได้ทั้งตำแหน่งหน้าคำแสดงทัศนภาวะ หรือ มีลักษณะเป็น คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะ หรือ คำปฏิเสธปรากฏในตำแหน่งหลังคำแสดงทัศนภาวะ มีลักษณะเป็น คำแสดงทัศนภาวะ + คำปฏิเสธ ทั้งสองกรณีอาจอธิบายได้ว่า

กรณีที่คำปฏิเสธปรากฏในตำแหน่งหน้าคำแสดงทัศนภาวะ หรือ คำปฏิเสธ + คำแสดง

ทัศนภวะ นั้น อาจสื่อความหมายว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะไม่ดำเนินการ กระทำการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภวะนั้นอย่างเป็นทางการเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ

ส่วนอีกกรณีหนึ่ง คือ คำปฏิเสธปรากฏในตำแหน่งหลังคำแสดงทัศนภวะ หรือ คำแสดงทัศนภวะ + คำปฏิเสธ อาจสื่อความหมายว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะไม่ดำเนินการ กระทำการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำปฏิเสธนั้นอย่างเป็นทางการเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติอย่างเข้มงวด และเน้นหนักกว่ากรณี คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภวะ

ในการศึกษาคำแสดงทัศนภวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ครั้งนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้นับจำนวนความถี่ของคำแสดงทัศนภวะและนำจำนวนความถี่ของคำแสดงทัศนภวะเหล่านั้นมาคำนวณค่าร้อยละเพื่อศึกษาจำนวนที่ปรากฏมาก หรือ น้อยระหว่างคำแสดงทัศนภวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามเกณฑ์ที่ ๒ ดังนี้

เมื่อนับค่าความถี่ของคำแสดงทัศนภวะทุกคำแล้ว ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้นำค่าความถี่ของคำแสดงทัศนภวะทุกคำที่นับได้มาคำนวณหาค่าร้อยละตามประเภทที่ต้องการศึกษาโดยใช้สูตรดังนี้

$$X = \frac{Y}{N} \times 100$$

โดยที่ X = ค่าร้อยละของคำแสดงทัศนภวะที่ต้องการ

Y = ค่าความถี่ของคำแสดงทัศนภวะที่ต้องการหาค่าร้อยละ

N = ผลรวมของความถี่ของคำแสดงทัศนภวะประเภทนั้น ๆ

การศึกษาลักษณะคำแสดงทัศนภวะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีผลการศึกษาดังนี้

เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาข้อมูลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พบว่ามีคำช่วยหน้ากริยา ได้แก่ ต้อง พึง ควร ข่อม อาจ และ น่าจะ เป็นคำแสดงทัศนภวะ และเมื่อจำแนกประเภทของคำแสดงทัศนภวะตามเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าวแล้ว พบว่าคำเหล่านี้อาจจำแนกประเภทของคำแสดงทัศนภวะได้เป็น ๒ ประเภท คือ คำแสดงทัศนภวะปริพท์ และคำ

แสดงทัศนภาวะสัญญา และปรากฏเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์จำนวนมากกว่าคำแสดงทัศนภาวะสัญญา กล่าวคือปรากฏเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ ๕ คำ ได้แก่ คำว่า ต้อง พึง ควร ย่อม อาจ และปรากฏเป็นคำแสดงทัศนภาวะสัญญา ๑ คำ ได้แก่ น่าจะ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่าคำเหล่านี้บางคำได้แก่คำว่า ต้อง ควร ย่อม และอาจ ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธได้อีกด้วย การศึกษาวิเคราะห์คำแสดงทัศนภาวะทั้ง ๖ คำนี้มีรายละเอียดดังนี้

๓.๓.๑ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ต้อง”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็นในข้อมูล ๑ คำ ได้แก่ คำว่า ต้อง หน้าที่อันจำเป็นหมายถึง หน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายว่าเป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบังคับหรือสั่งอย่างเข้มงวด คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็นที่ปรากฏในข้อมูลรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีจำนวนครั้งที่ปรากฏมากกว่าคำแสดงทัศนภาวะปริพท์คำอื่นที่บ่งความหมายอื่นด้วย และรวมไปถึงคำแสดงทัศนภาวะสัญญาด้วย เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์นับจำนวนคำแสดงทัศนภาวะ “ ต้อง ” ในข้อมูลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พบว่ามีจำนวน ๒๒๘ ข้อมูล มีตัวอย่างคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ประเภทนี้ดังนี้

ตัวอย่าง

การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖)

ตัวอย่าง

รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๗๒)

คำว่า ต้อง เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น ปรากฏใช้มากที่สุด ในจำนวนคำแสดงทัศนภาวะทั้งหมด และปรากฏใช้ในบทบัญญัติของ

รัฐธรรมนูญแทบทุกหมวด การปรากฏใช้คำว่า ต้อง เช่นนี้แสดงลักษณะสำคัญของภาษากฎหมายว่าเป็นภาษาที่ใช้บังคับผู้อยู่ใต้กฎหมายไทยทุกคน

นอกจากที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่ามีการใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ต้อง” ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แทบทุกหมวดแล้ว ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่าใน หมวด ๕ ซึ่งเป็นหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเป็นหมวดบทบัญญัติที่มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ดังเช่นที่ มาตรา ๘๘ วรรคแรกบัญญัติไว้ว่า

ตัวอย่าง

บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๘๘)

หมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ปรากฏการใช้คำว่า ต้อง ทุกมาตรา ตั้งแต่มาตรา ๗๑ ถึง มาตรา ๘๘ มีตัวอย่างดังนี้

หมวด ๕

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๗๑)

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๗๖)

รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๘๓)

ตัวอย่างที่กล่าวมานี้เป็นตัวอย่างที่ปรากฏในหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ลักษณะการปรากฏคำว่า ต้อง ปรากฏในแทบทุกมาตราในหมวดนี้ช่วยให้เข้าใจได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เน้นแนวนโยบายที่รัฐต้องปฏิบัติ การใช้คำว่า ต้อง แสดงให้เห็นเด่นชัดว่า คำว่า ต้อง เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น

นอกจากกรณีดังกล่าวมา คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ต้อง” อาจปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธด้วย กล่าวคือเมื่อคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ต้อง” ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนี้อาจอธิบายได้ว่ามีความหมายในปริบทที่บ่งความหมายว่า รัฐธรรมนูญได้บัญญัติบทบัญญัติไว้โดยบังคับ หรือ สั่ง หรือ กำหนด ว่า มิให้ มิควร หรือ มิอาจ ดำเนินการ หรือกระทำการ หรือมีลักษณะ ตามความหมายของคำกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนั้น ๆ

ลักษณะที่คำว่า “ต้อง” ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนี้อาจจำแนกได้ ๒ ลักษณะตามลักษณะของตำแหน่งที่คำแสดงทัศนภาวะปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ กล่าวคือ คำปฏิเสธ อาจปรากฏได้ทั้งตำแหน่งหน้าคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ต้อง” หรือ มีลักษณะเป็น คำปฏิเสธ + ต้อง หรือ คำปฏิเสธปรากฏในตำแหน่งหลังคำแสดงทัศนภาวะ มีลักษณะเป็น ต้อง + คำปฏิเสธ มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

...สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนเริ่มประชุมในวันนั้นว่าจะถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องนั้น โดยไม่ต้องระบุคำถาม...

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๔)

ตัวอย่าง

ในคดีอาญา การค้นในที่โหลวมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๘)

กรณีที่คำปฏิเสธปรากฏในตำแหน่งหน้าคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น หรือมีลักษณะเป็น คำปฏิเสธ + ต้อง นั้น อาจสื่อความหมายว่า

รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ที่มิหน้าที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะไม่ดำเนินการ กระทำการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภาวะ “ต้อง” อย่างเป็นทางการ อย่างเป็นทางการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภาวะ “ต้อง” อย่างเป็นทางการ อย่างเป็นทางการ รัฐธรรมนูญบัญญัติ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น คือ คำว่า ต้อง นี้ ปรากฏหลังคำปฏิเสธปรากฏจำนวน ๔ ข้อมูล

ตัวอย่าง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**ต้อง**ไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงการบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๑๑๑)

ตัวอย่าง

ประกาศตามวรรคหนึ่ง**ต้อง**กำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ซึ่ง**ต้อง**ไม่ก่อนเก้าสิบวันแต่ไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และวันออกเสียงประชามติ**ต้อง**กำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร...

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๑๔)

กรณีคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น + คำปฏิเสธ บ่งความหมายว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ที่มิหน้าที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะไม่ดำเนินการ กระทำการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำปฏิเสธนั้นอย่างเป็นทางการ อย่างเป็นทางการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำปฏิเสธนั้นอย่างเป็นทางการ อย่างเป็นทางการ รัฐธรรมนูญบัญญัติอย่างเข้มงวด และเน้นหนักกว่ากรณี คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะไม่ต้อง คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น “ต้อง” + คำปฏิเสธ “ไม่” ปรากฏจำนวน ๒๑ ข้อมูล

๓.๓.๒ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “พึง” และ “ควร”

ข้อมูลที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏคำช่วย

หน้ากริยาที่จัดเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ได้แก่ คำว่า ฟัง และคำว่า ควร หน้าทีอันควรหมายถึงหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายว่า เป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญ สั่ง แต่มีน้ำหนักในการบังคับหรือสั่งน้อยกว่าหน้าที่อันจำเป็น คำว่า

ฟัง ปรากฏ จำนวน ๖ ข้อมูล ส่วนคำว่า ควร^๑ ปรากฏจำนวน ๒ ข้อมูล ตัวอย่างคำแสดงทัศนภาวะประเภทนี้มีดังนี้

ตัวอย่าง

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘)

ตัวอย่าง

รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๗๔)

ตัวอย่าง

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕)

^๑ คำว่า ควร ที่ปรากฏในปริบทข้อมูลรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ปรากฏ เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ ๒ ลักษณะ คือ บ่งความหมายว่าเป็นหน้าที่อันควร และ บ่งความหมายว่าเป็นความสามารถ คำว่า ควร ในความหมายหน้าที่อันควรปรากฏ ๒ ข้อมูล

ตัวอย่าง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔)

ตัวอย่าง คำว่า ฟัง และ ควร เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร

คำว่า ฟัง ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ปรากฏทั้งหมดจำนวน ๖ ข้อมูล เมื่อสังเกตการปรากฏของคำนี้ในปริบทพบว่าปรากฏในปริบทที่เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์จำนวนราษฎร ในการเลือกตั้งมากกว่าอื่น คือ ปรากฏ จำนวน ๔ ข้อมูล

ส่วนคำว่า ควร ที่เป็นคำแสดงทัศนภาวะที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ปรากฏในข้อมูลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพียง ๒ ข้อมูล

ตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาดังตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าคำว่า ฟัง และ ควร อาจปรากฏแทนที่กันได้เมื่อทดสอบด้วยการนำอีกคำหนึ่งแทนที่ในปริบทเดียวกัน มีความหมายในปริบทไม่แตกต่างกัน ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จึงตัดสินใจให้คำว่า ฟัง และ ควร เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร

มีกรณีที่ใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร คือคำว่า ฟังเป็นกรณีการใช้คำแสดงทัศนภาวะที่แสดงนัยสำคัญปรากฏอยู่ในข้อมูลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กล่าวคือ คำว่าฟัง มีความหมายตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๒ (๒๕๕๖) ให้ความหมายไว้ความหมายหนึ่งแปลว่า ควร ดังเช่น

ฟัง ว. คำช่วยกริยาอื่น หมายความว่า ขอมตาม แปลว่า ควร เช่น ฟังไป ว่าควรไป (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , ๒๕๕๒:๗๕๓)

ความหมายของคำว่า ฟัง และคำว่า ควรตามที่ปรากฏในพจนานุกรมนี้ทำให้คำว่า ฟัง และคำว่า ควร เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ต่างกับคำว่า ต้อง ซึ่งบ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น และมีความหมายในเรื่องของ

การให้ปฏิบัติ ตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ (๒๕๔๒ : ๔๓๕) ให้ ความหมายว่า คำว่า ต้อง ว่าเป็นกริยาช่วยบอกความแน่ใจ หรือ บังคับ

อย่างไรก็ตามผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่าคำว่า พึง ยังมีความหมายอื่นอีกตามที่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ได้ให้ไว้อีกความหมายหนึ่ง คือ “หมายความจำเป็น แปลว่าต้อง เช่น กิจที่สงฆ์จะพึงทำ ว่ากิจที่สงฆ์จะต้องทำ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, ๒๕๔๖: ๗๕๓) ความหมายดังกล่าวนี้ทำให้คำว่า พึง จึงเป็นคำที่มีสองความหมาย

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มี ลักษณะการใช้คำว่า ต้อง และคำว่า พึง อย่างที่ก่อให้เกิดประเด็นคำถามว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญจงใจ ใช้คำทั้งสองนี้อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาข้อมูลคำทั้งสองที่ปรากฏใน ปรียบพบว่าอาจสันนิษฐานได้ตามหลักฐานของข้อมูลที่ปรากฏว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญอาจจงใจใช้คำ ทั้งสองนี้อย่างเป็นพิเศษ ดังในตัวอย่างมาตรา ๑๔ ที่ปรากฏการใช้คำว่า พึง ในมาตราเดียวกับที่ ปรากฏใช้คำว่า ต้อง ด้วย ตัวอย่าง เช่น

รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และพึงถือหลักในการ
ปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๑๔)

กรณีนี้เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์พิจารณาความหมายของคำว่า พึง โดยอาศัยอ้างอิง ความหมายจากที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖) แล้วทำให้ ตัดสินว่า คำว่า พึง เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายว่าเป็นหน้าที่อันควร คำว่า พึง และ คำว่า ควร ในปรียบดังตัวอย่างมีน้ำหนักของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติไม่เท่ากับคำว่า ต้อง กล่าวคือ คำว่า พึง และคำว่า ควร มีน้ำหนักของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติอ่อนกว่าคำว่า ต้อง ซึ่งเป็น คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปรียบว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น ดังนั้นผู้เขียน วิทยานิพนธ์จึงจัดให้คำทั้งสองนี้เป็นคำแสดงทัศนภาวะที่บ่งความหมายในปรียบว่าเป็นหน้าที่อัน ควร

มีกรณีที่น่าสังเกตกล่าวคือ คำว่า พึง เป็นคำที่มีความหมายตามพจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ (๒๕๔๖) ให้ไว้สองความหมาย กล่าวคือมีความหมายได้ทั้ง ควร และ ต้อง หากคำว่า พึง มีความหมายเดียวกับคำว่า ต้อง ได้ จะทำให้น้ำหนักของคำว่า พึง

เทียบเท่ากับคำว่า ต้อง แต่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ก็พบว่าข้อมูล มาตรา ๑๔ ปรากฏใช้ทั้งคำว่า ต้อง และ พึง ดังที่กล่าว ลักษณะข้อมูลที่ปรากฏเช่นนี้ทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สันนิษฐานว่าผู้ร่าง รัฐธรรมนูญจงใจใช้คำทั้งสองในมาตราเดียวกันในความหมายที่ต่างกัน

กรณีการปรากฏใช้คำว่า พึง ในบริบทของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่สันนิษฐานได้ว่าผู้ร่าง รัฐธรรมนูญจงใจใช้คำที่มีความหมายกำกวมอย่างเช่นคำว่า พึง เช่นนี้ อาจเป็นเพราะต้องการให้ ผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติมีทางเลือกปฏิบัติ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงภาระบางประการ เนื่องจากความหมาย ของคำว่า พึง นี้เปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เช่น รัฐ สามารถเลือกที่จะต้องปฏิบัติ หรือเพียงแต่ พึง หรือ ควร ปฏิบัติเท่านั้นก็ได้ การเลือกสรรคำใช้ เช่นที่ปรากฏใช้ในรัฐธรรมนูญเช่นนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความด้วยสาเหตุจากกรณีเรื่อง การใช้คำที่มีความหมายกำกวม และอาจส่งผลถึงการเลือกปฏิบัติของรัฐได้ อย่างไรก็ตามลักษณะ การใช้คำที่มีความหมายกำกวมเช่น คำว่า พึง ไม่โดดเด่นนักในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ปรากฏใช้คำว่า พึง จำนวนน้อย และใน รัฐธรรมนูญฉบับนี้ปรากฏใช้คำว่า พึง ในหมวดสำคัญ คือหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเพียง ข้อมูลเดียวตามตัวอย่างที่ได้ยกมา แต่คำว่า พึง มีความโดดเด่นและมีนัยสำคัญยิ่งเมื่อเปรียบเทียบ การใช้คำว่า พึง และคำว่าต้อง ระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ กับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับอื่นในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรากฏใช้คำว่า พึง ในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ตั้งแต่ ฉบับปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่ง ปรากฏใช้คำว่า พึง เป็นครั้งแรกในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐนี้ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะกล่าวถึงประเด็นสำคัญนี้ต่อไป

อย่างไรก็ตามผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ตัดสินใจว่า คำว่า พึง และคำว่า ควร เป็นคำแสดงทัศน ภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ข้อสรุปนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ผล สรุปลงจากหลักฐานทางภาษาโดยพิจารณาจากการปรากฏของคำเหล่านี้จากบริบทในรัฐธรรมนูญ ฉบับต่าง ๆ ทุกฉบับ และทดสอบได้ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และยังสามารถอ้างอิงความหมายที่ พจนานุกรมให้ไว้ประกอบกัน นอกจากนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่าในมุมมองของนักกฎหมาย เช่น ชาวนะ ไตรมาส (๒๕๔๕: ๒๗) ดังที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้เคยอ้างถึงแล้วในตอนต้นของ บทนี้ซึ่งแสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ใกล้เคียงกับที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สรุปด้วยมุมมอง จากตัวภาษาที่ปรากฏและมุมมองของนักภาษา ในที่นี้ขอหยิบยกข้อความที่ ชาวนะ ไตรมาส (๒๕๔๕: ๒๗) ได้กล่าวไว้ดังนี้

“...แนวทางในการกำหนดเงื่อนไขบังคับแก่บทบัญญัติในบางมาตราไม่เท่ากัน โดยบางมาตราใช้คำว่า รัฐต้องทำ ขณะที่บางมาตราใช้ รัฐพึงทำ ซึ่งคำว่า รัฐต้องทำนั้นเป็นการให้ความสำคัญของน้ำหนักการบังคับหรือบ่งบอกถึงความมุ่งมั่นที่สูงกว่าคำว่ารัฐพึงทำ ซึ่งบ่งบอกถึงการเป็นทางเลือกหรือเป็นดุลพินิจที่ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเป็นการสะท้อนถึงนัยของการให้น้ำหนักความสำคัญกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย โดยที่ดูเสมือนว่าบทบัญญัติในมาตราที่ระบุเงื่อนไขบังคับว่ารัฐต้องทำนั้นจะมีความสำคัญสูงกว่าบทบัญญัติในมาตราที่ระบุเงื่อนไขบังคับว่ารัฐพึงทำ”

เรื่องจำนวนของคำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควรปรากฏใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้น้อยกว่าคำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็นมาก ปรากฏการณ์นี้อาจอธิบายได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่อันจำเป็นมากกว่าอื่น ส่วนที่ปรากฏบทบัญญัติให้มีหน้าที่อันควร เช่นคำว่า พึง ปรากฏอยู่นั้นอาจเป็นความตั้งใจที่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญร่างเพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบอาจมีทางเลือกปฏิบัติได้ดังที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ให้เหตุผลไว้แล้ว

นอกจากกรณีดังกล่าวมา คำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ได้แก่คำว่า ควร อาจปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธด้วย กล่าวคือเมื่อคำแสดงทัศนภาวะปริพจน์ “ควร” ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนี้ อาจอธิบายได้ว่า มีความหมายในปริบทที่สื่อความหมายว่า รัฐธรรมนูญได้บัญญัติบทบัญญัติไว้โดยบังคับ หรือ สั่ง หรือ กำหนด ว่า มิให้ มิควร หรือ มิอาจ ดำเนินการ หรือกระทำการ หรือมีลักษณะ ตามความหมายของคำกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนั้น ๆ

ลักษณะที่คำว่า “ควร” ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธนี้มีลักษณะเดียวกล่าวคือ มีลักษณะเป็น คำปฏิเสธ + ควร มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

...รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๓)

คำแสดงทัศนภาวะปริพจน์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควรปรากฏหลังคำ

ปฏิเสธปรากฏเพียงข้อมูลเดียว บ่งความหมายว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ที่มิหน้าที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะไม่ดำเนินการ กระทำการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภาวะ “ควร” อย่างเป็นทางการที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ

๓.๓.๓ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ยอม”

ข้อมูลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นอกจากจะปรากฏใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น หน้าที่อันควรแล้วยังปรากฏอีกลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญคือ การบ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด

ข้อมูลและผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กลุ่มหนึ่งจัดเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด ได้แก่ คำว่า ย่อม หน้าที่อันกำหนด หมายถึง หน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นเช่นนั้น

คำว่า ย่อม ปรากฏในข้อมูลมากเป็นอันดับที่สอง รองลงมาจากคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็นคือ คำว่า ต้อง คือ ปรากฏเป็นจำนวน ๑๖ ข้อมูล มีตัวอย่างคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ประเภทนี้ มีดังนี้

ตัวอย่าง

ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๕)

ตัวอย่าง

สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗)

คำว่า ย่อม ที่ปรากฏในปริบทตัวอย่างนี้บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ทดลองทดสอบเพิ่มเติมโดยช้อนประโยคที่มีคำว่า ย่อม ปรากฏ อยู่ในประโยค

หลักที่มีข้อความว่า “รัฐธรรมนูญกำหนดว่า...” และตัดคำว่า ย่อม ในบริบทนั้นออกไป พบว่า ประโยคนั้นมีความหมายใกล้เคียงกับประโยคเดิม คำว่า ย่อม จึงจัดเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ มักปรากฏใช้คำว่า ย่อม หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตั้งแต่มาตรา ๒๖ จนถึงมาตรา ๖๕ แทบทุกมาตรา กล่าวคือมีที่ไม่ปรากฏในหมวดนี้ เพียง ๑๓ มาตรา จากจำนวนทั้งหมด ๔๐ มาตรา ตัวอย่าง คำว่า ย่อม ที่ปรากฏในหมวด ๓ ดังนี้

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว
ย่อมได้รับความคุ้มครอง...

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๔)

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕)

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครอง
เคหสถานโดยปกติสุข...

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕)

นอกจากนี้ คำว่า ย่อม ที่ปรากฏในหมวดอื่น ๆ ก็มักปรากฏในเรื่องของสิทธิเช่นกัน มาตรา ๒๓๙...สิทธิที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกัน ย่อม ได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๒๔๑ ... ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้มีส่วนได้เสีย ย่อม มีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นชอบ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๒๔๖... บุคคล ย่อม มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร เป็นต้น

คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด ปรากฏใน ข้อมูลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏมากเป็นอันดับที่สองรองจาก คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น ปรากฏการณ์นี้อาจอธิบายได้ว่านอกจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่อันจำเป็นมากที่สุดยังมีบทบัญญัติเรื่องหน้าที่อันกำหนดไว้ก็เป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้

นอกจากกรณีคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด จะมีลักษณะดังที่กล่าวมา คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนดนี้ยังปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ โดยมีลักษณะเดียว คือ เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด “ยอม” + คำปฏิเสธ มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

...มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น **ยอมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ**โดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐)

ตัวอย่าง

การออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ภายหลังจากวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง หรือวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง **ยอมไม่กระทบกระเทือนกิจการ**ที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗)

คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด “ยอม” + คำปฏิเสธ นี้อาจสื่อความหมายว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ที่มิหน้าที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะไม่ดำเนินการ กระทำการ หรือมีลักษณะตามความหมายของกริยาที่ปรากฏหลังคำปฏิเสธนั้นอย่างเป็นทางการ ปรากฏที่รัฐธรรมนูญบัญญัติอย่างเข้มงวด คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ลักษณะนี้ปรากฏ ๒ ข้อมูล

๓.๓.๔ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ควร” “อาจ”

ข้อมูลที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ปรากฏคำช่วยหน้ากริยาที่จัดเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นความสามารถ ได้แก่

คำว่า ควร และ อาจ ความสามารถ หมายถึง หน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้สื่อความหมายว่ามีคุณสมบัติที่จะทำได้ หรือ อนุญาต ให้กระทำได้ กรณีคำว่า ควร ปรากฏจำนวน ๗ ข้อมูล ส่วนคำว่า อาจ ปรากฏจำนวน ๒๖ ข้อมูล ตัวอย่างคำแสดงทัศนภาวะประเภทนี้มีดังนี้

ตัวอย่าง

ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต โดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๗)

ตัวอย่าง

ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติมิได้เป็นไป โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๗)

ตัวอย่าง

บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๖๐)

ตัวอย่าง

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวคำศัพท์ใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสถานนั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสถานนั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสถานนั้น

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๗)

ในตัวอย่าง คำว่า ควร และ อาจ เป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบท หมายถึง เป็นความสามารถ มีที่น่าสนใจ คือ คำว่า ควร ที่ปรากฏในข้อมูลรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยัง ปรากฏว่าเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ดังที่กล่าว ไปแล้วด้วย แต่ที่บ่งความหมายว่าเป็นหน้าที่อันควรปรากฏน้อยกว่าที่บ่งว่าเป็นความสามารถ กล่าวคือ ที่บ่งว่าเป็นหน้าที่อันควร ปรากฏเพียง ๒ ข้อมูล ส่วนที่บ่งว่าสามารถปรากฏจำนวน ๗ ข้อมูล

คำว่า อาจ ในบางปริบท บ่งความหมายว่าเป็นความสามารถ ซึ่งเป็นความสามารถของผู้ที่มี หน้าที่รับผิดชอบ กล่าวคือ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มักใช้คำว่า อาจ ในปริบทที่ผู้ที่มี หน้าที่รับผิดชอบกระทำการนั้น ๆ สามารถทำได้ หรือมีคุณสมบัติที่จะกระทำได้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา ตามมาตรา ๒๑๑ ว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด หากสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติไม่ให้ความเห็นชอบ และคะแนนเสียงที่ไม่ให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภา ประชุมร่วมกันเพื่อมีมติอีกครั้งหนึ่ง

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๑)

นอกจากกรณีคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นความสามารถจะมี ลักษณะดังที่กล่าวมา คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายว่าเป็นความสามารถ “อาจ” นี้ ยัง ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ “ไม่” หรือ “มิ” โดยมีลักษณะเดียว คือ ปรากฏเป็น คำปฏิเสธ + คำแสดง ทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นความสามารถมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้ง โดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไป เลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘)

ตัวอย่าง

...การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อ
คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยง
ได้พิจารณาโดยไม่ชักช้า...

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๘)

คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นความสามารถ คือ คำว่า อาจ
ปรากฏหลังคำปฏิเสธ ปรากฏในข้อมูลจำนวน ๑๑ ข้อมูล ในปริบทดังกล่าวนี้บ่งความหมายว่าผู้ที่
มีหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งในตัวอย่างนี้ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่ง ไม่สามารถ หรือไม่มี
คุณสมบัติที่จะกระทำกริยาที่ปรากฏหลังคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ อาจ ได้

๓.๓.๕ คำแสดงทัศนภาวะสัญชาน “น่าจะ”

ข้อมูลที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ปรากฏ คำช่วย
หน้ากริยาที่จัดเป็นคำแสดงทัศนภาวะสัญชานเพียงคำเดียว คือ คำว่า น่าจะ คำแสดงทัศนภาวะสัญ
ชาน (epistemic modality) หมายถึง คำแสดงทัศนภาวะที่มีความหมายในปริบทบ่งความหมาย
คาดคะเน เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาความหมายของคำว่า น่าจะ ในปริบทแล้วพบว่า บ่ง
ความหมายคาดคะเน มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

“หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ
...มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มี
อัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ...”

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗)

ตัวอย่าง

...มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา
และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับ
พยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ด้วย”

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗)

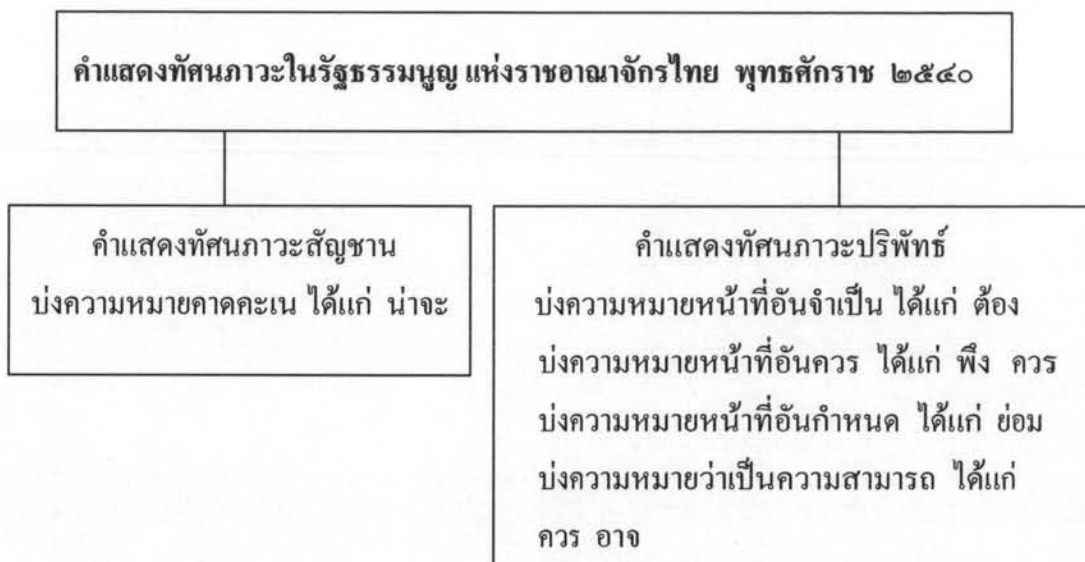
คำว่า น่าจะ นี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้ทดสอบแล้วพบว่า คำว่า น่าจะ จัดเป็นคำแสดงทัศนภาวะสัญญาณ เพราะเมื่อพิจารณาความหมายในบริบทแล้วพบว่าคำว่า น่าจะ ในบริบทตัวอย่างที่ยกมานี้บ่งความหมายคาดคะเน ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ทดสอบเพิ่มขึ้นโดยใช้กรอบประโยคทดสอบของ สุดา รังกูพันธุ์ (๒๕๔๗) ทดสอบโดยซ้อนประโยคที่มีคำว่า น่าจะ ปรากฏอยู่ในประโยคหลักที่มีข้อความว่า “ ฉันคาดคะเนว่า... ” และตัดคำว่า น่าจะ ในบริบทนั้นออกไป เมื่อทดสอบแล้วพบว่าประโยคนั้นมีความหมายใกล้เคียงกับประโยคเดิม ดังนั้น คำว่า น่าจะ จึงเป็นคำแสดงทัศนภาวะสัญญาณ ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบเพียงจำนวน ๒ ข้อมูล^๑ ในมาตราที่กล่าวถึงการออกหมายจับหรือหมายขังบุคคลในคดีอาญาดังที่ยกตัวอย่าง

สรุปได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏคำแสดงทัศนภาวะ ๒ ประเภท ได้แก่ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ ซึ่งจำแนกออกเป็นประเภทย่อยได้ ๔ ประเภท คือ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น ได้แก่ คำว่า ต้อง คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ได้แก่ คำว่า พึง และคำว่า ควร คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด ได้แก่ คำว่า ย่อม คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นความสามารถ ได้แก่ คำว่า ควร และ อาจ ส่วนคำแสดงทัศนภาวะสัญญาณบ่งความหมายในบริบทคาดคะเน ได้แก่ คำว่า น่าจะ ผลการศึกษาวิเคราะห์ อาจแสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

^๑ ผู้วิจัยใช้โปรแกรม concordance ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับจำนวนข้อมูล เพื่อเสนอผลการวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

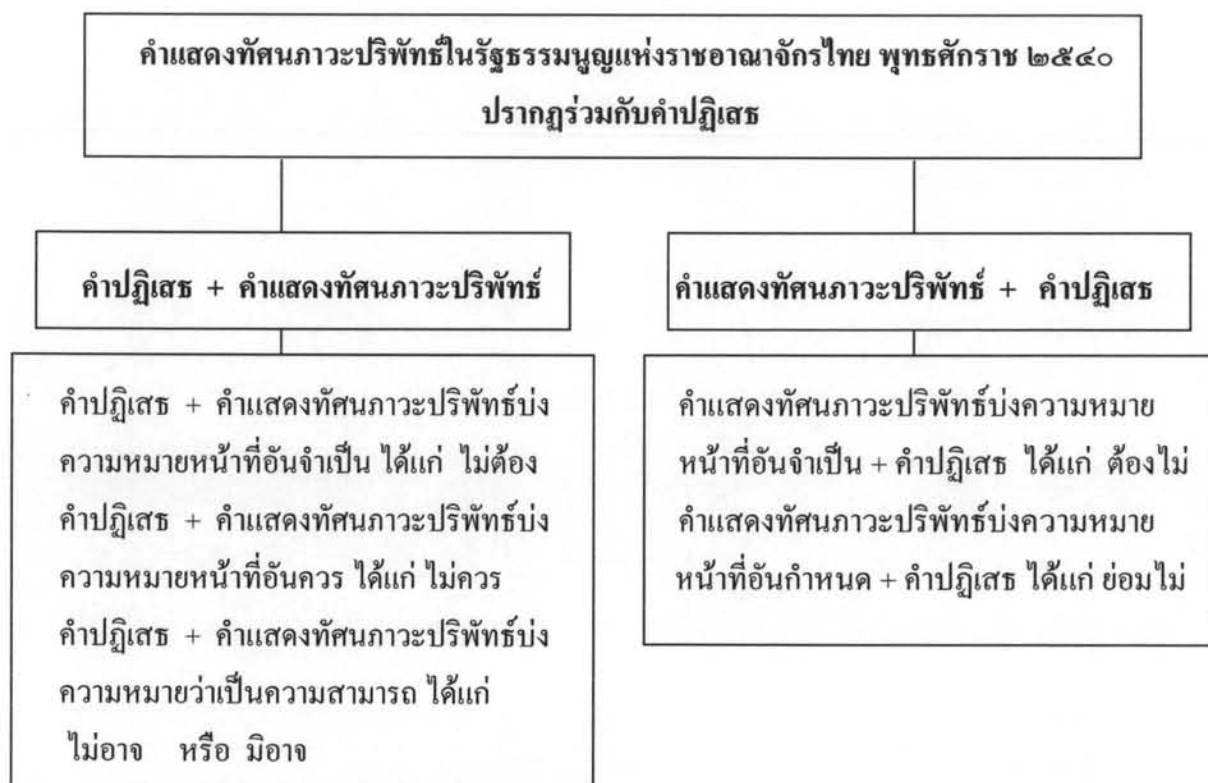

แผนภูมิที่ ๓ คำแสดงทัศนภาวะในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ส่วนกรณีคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีลักษณะปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ ๒ ลักษณะ ได้แก่ คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ ซึ่งจำแนกได้ ๓ ลักษณะ คือ คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น ได้แก่ คำว่า ไม่ต้อง คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันควร ได้แก่ คำว่า ไม่ควร และคำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะ ปริพัตถ์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นความสามารถ ได้แก่ คำว่า ไม่อาจหรือ มิอาจ อีกลักษณะหนึ่งคือ คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ + คำปฏิเสธได้ ๒ ลักษณะ คือ คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น + คำปฏิเสธ ได้แก่ คำว่า ต้องไม่ และ คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด + คำปฏิเสธ ได้แก่ คำว่า ข่อมไม่ ผลการศึกษาวิเคราะห์นี้อาจแสดงด้วยแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔ คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า คำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กรณีที่มีได้ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ ผลการศึกษาสามารถเรียงลำดับค่าความถี่ของคำที่พบจากมากไปน้อย และคำนวณร้อยละของความถี่ของแต่ละคำได้ดังนี้

คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ “ต้อง”	ปรากฏ ๒๒๘	ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗๑
คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ “ย่อม”	ปรากฏ ๗๖	ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๐
คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ “อาจ”	ปรากฏ ๒๖	ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๕
คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ “ควร”	ปรากฏ ๕	ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๕
คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์ “พึง”	ปรากฏ ๖	ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๑
คำแสดงทัศนภาวะสัญชาน “น่าจะ”	ปรากฏ ๒	ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๘

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ข้อมูลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏใช้ คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์บ่งความหมายในบริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ คำแสดงทัศนภาวะปริพัตถ์บ่งความหมายในบริบทหน้าที่อันกำหนด เป็น

ปรากฏการณ์ที่ทำให้อาจสรุปได้ว่า ด้วยเหตุที่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ความเป็นกฎหมายมีอำนาจบังคับให้ผู้อยู่ใต้กฎหมายปฏิบัติตาม ลักษณะทางภาษาที่ปรากฏจึงพบว่าเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือความสำคัญ ในด้านที่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด จึงกำหนดข้อบังคับต่าง ๆ ลักษณะทางภาษาที่ปรากฏจึงพบว่าเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันกำหนด และที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ คำแสดงทัศนภาวะสัญชานบ่งความหมายในปริบทคาดคะเน ซึ่งแม้ว่าจะเป็นคำแสดงทัศนภาวะสัญชาน แต่ก็พบว่าในปริบทที่ปรากฏใช้คำนี้ก็บ่งว่าเป็นการคาดคะเนตามหลักฐานซึ่งมีน้ำหนักของความน่าจะเป็นมาก

ส่วนกรณีที่คำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ ผลการศึกษาสามารถเรียงลำดับค่าความถี่ของคำที่พบจากมากไปน้อย และคำนวณร้อยละของความถี่ของแต่ละคำได้ดังนี้

คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ + คำปฏิเสธ “ต้องไม่” ปรากฏ ๒๑ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๔

คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ไม่อาจ,มิอาจ ” ปรากฏ ๑๑ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ

๒๘.๒๑

คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ไม่ต้อง” ปรากฏ ๔ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๖

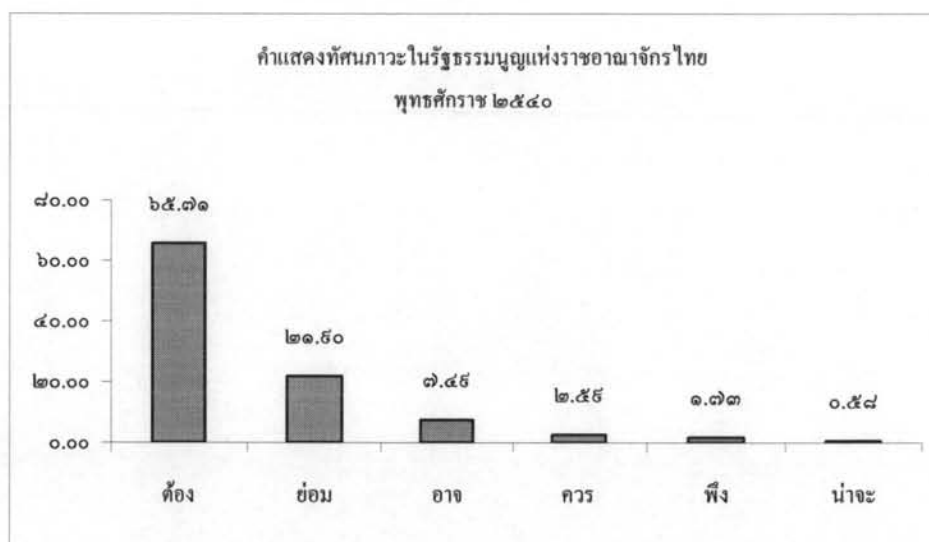
คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ยอมไม่” ปรากฏ ๒ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๓

คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ไม่ควร” ปรากฏ ๑ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖

กรณีคำแสดงทัศนภาวะปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ ดังที่กล่าวมานี้มีลักษณะที่เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจบังคับให้ผู้อยู่ใต้กฎหมายไม่ปฏิบัติในกรณีใด ๆ ลักษณะทางภาษาที่ปรากฏจึงเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บ่งความหมายหน้าที่อันจำเป็น + คำปฏิเสธ มากที่สุด รองลงมาคือ คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะบ่งความหมายเป็นความสามารถ เพื่อกำหนดบทบัญญัติอื่น ๆ และที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะบ่งความหมายว่าเป็นหน้าที่อันควร ผลการศึกษาคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อาจจะแสดงด้วยแผนภูมิ ดังนี้

คำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กรณีที่มีได้ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ คำแสดงทัศนภาวะทั้ง ๖ คำ แสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

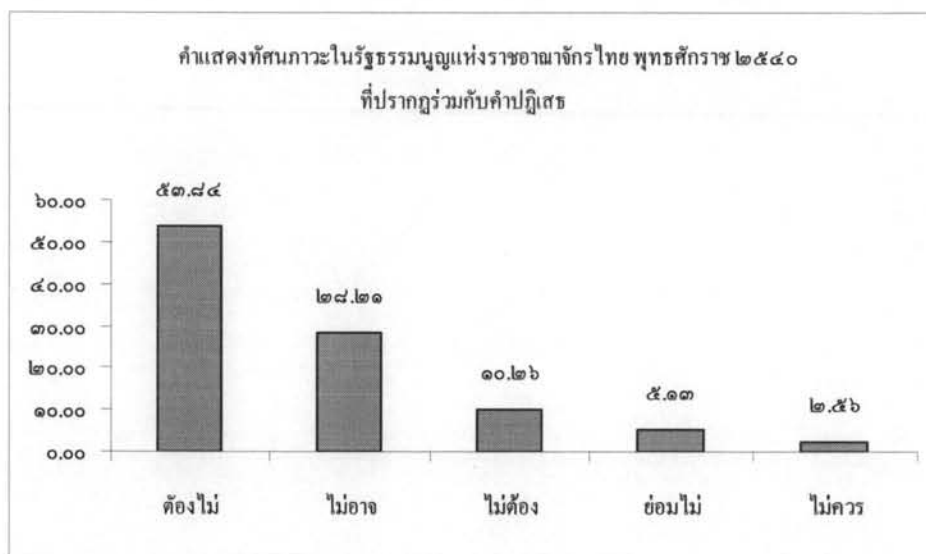
แผนภูมิที่ ๕ ค่าแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กรณีที่มีได้ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่าค่าแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ต้อง” ปรากฏ ๒๒๘ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๕๒ เป็นค่าแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือค่าแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ข่อม” ปรากฏ ๗๖ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๔ และค่าแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ค่าแสดงทัศนภาวะสัจฐาน “น่าจะ” ปรากฏ ๒ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๘

ส่วนกรณีที่ค่าแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ อาจแสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ ๖ คำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กรณีที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่า คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ + คำปฏิเสธ “ต้องไม่” ปรากฏ ๒๑ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๔ ปรากฏมากที่สุด รองลงมา คือ คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ไม่อาจ,มิอาจ” ปรากฏ ๑๑ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๑ และที่ปรากฏน้อยที่สุดคือคำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ “ไม่ควร” ปรากฏ ๑ ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖

อาจกล่าวโดยสรุปว่าคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อาจจำแนกประเภทได้สองประเภท คือ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ (deontic modality) และคำแสดงทัศนภาวะสัตยฐาน (epistemic modality) คำแสดงทัศนภาวะปริพท์มีประเภทย่อย คือ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น ได้แก่คำว่า ต้อง หน้าที่อันควร ได้แก่ คำว่า พึง ควร หน้าที่อันกำหนด ได้แก่คำว่า ย่อม และความสามารถ ได้แก่ คำว่า ควร และ อาจ และคำแสดงทัศนภาวะสัตยฐาน (epistemic modality) ได้แก่ คำว่า น่าจะ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์บางคำปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธทำให้มีลักษณะที่สื่อความหมายว่ามีการบังคับ ได้แก่ ไม่อาจ ไม่ต้อง ไม่ควร และคำแสดงทัศนภาวะปริพท์บางคำปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธทำให้มีลักษณะที่สื่อความหมายว่ามีการบังคับอย่างเข้มงวดมากกว่าลักษณะแรก ได้แก่ คำว่า ต้องไม่ ย่อมไม่ คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็นซึ่งปรากฏใช้มากที่สุดในรัฐธรรมนูญฉบับนี้แสดงนัยที่เป็นลักษณะสำคัญของภาษากฎหมายที่บ่งการบังคับให้ปฏิบัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ปรากฏใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น คือ คำว่า ต้อง มาก และปรากฏใช้อย่างมีนัยสำคัญในหมวดแนวน โยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุดประการหนึ่ง ในมุมมองของนักภาษา ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังมีบังอาจทวนกระแสแนวความคิดที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับการกล่าวขานเช่นนั้นได้ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ในอดีต ตั้งแต่ฉบับปี พุทธศักราช ๒๔๕๒ ซึ่งปรากฏหมวดแนวน โยบายแห่งรัฐเป็นครั้งแรก และปรากฏใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นเพียงหน้าที่อันควร คือ คำว่า พึง ในหมวดนี้เป็นจำนวนมาก ทำให้มีความหมายกำกวมว่ารัฐต้องปฏิบัติ หรือเพียงแก่ควรปฏิบัติ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีการเปลี่ยนแปลงไปคือปรากฏใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ที่บ่งความหมายในปริบทว่าเป็นหน้าที่อันจำเป็น คือ คำว่า ต้อง มาก ในหมวดแนวน โยบายพื้นฐานแห่งรัฐนี้ซึ่งเป็นหมวดที่มีพัฒนาการมาจากหมวดแนวน โยบายแห่งรัฐที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ในอดีต อย่างไรก็ตามมีข้อคิดที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ตั้งไว้เป็นข้อสังเกตว่าหมวดนี้ก็เป็นเพียงหมวด “แนวน โยบายแห่งรัฐ” มิใช่หมวด “ข้อบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่รัฐต้องปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงมิได้” ทำให้แม้ว่าจะปรากฏคำแสดงทัศนภาวะ “ต้อง” มาก แต่ก็มิได้มีผลต่อการใช้บังคับกฎหมายที่ชัดเจน ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คิดว่าลักษณะการปรากฏใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพท์ตั้งแต่อดีตจนถึงฉบับล่าสุด คือ ฉบับ ๒๕๔๐ เป็นวิธีการเลือกใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายให้มีผลต่อการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ในอดีตอย่างแยกแยะ และแนบเนียน

การศึกษาการปรากฏของคำแสดงทัศนภาวะซึ่งเป็นคำที่ปรากฏมากในภาษากฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐธรรมนูญ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คิดว่าคำเหล่านี้เป็นคำที่นักกฎหมายจงใจเลือกใช้ให้ต้องประสงค์ในการร่างกฎหมายว่าจะให้ความหมายที่ชัดเจน หรือมีความหมายกำกวม วิธีการเลือกใช้คำแสดงทัศนภาวะในกฎหมายย่อมส่งผลต่อการสื่อความหมาย หรือการปฏิบัติลักษณะเช่นนี้จึงเป็นวิธีที่นำภาษามาใช้อย่างแยกแยะและแนบเนียน

นอกจากการศึกษาการปรากฏของคำนาม คำกริยา และคำแสดงทัศนภาวะตามที่กล่าวมานี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่าในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏคำอีกกลุ่มหนึ่งมีลักษณะภาษาที่น่าสนใจแม้ว่าคำเหล่านี้จะมีได้เป็นคำนาม หรือคำกริยาที่มีค่าความถี่และร้อยละที่ปรากฏซ้ำในทุกหมวดจนทำให้เป็นคำที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกในแต่ละหมวด หรือ ๒๐ คำแรกของฉบับก็ตาม แต่คำเหล่านี้มีความสำคัญที่ในมุมมองของนักกฎหมายและในมุมมองของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นมุมมองของนักภาษา คำในกลุ่มนี้คือคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกันที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

คือคำว่าองค์พระมหากษัตริย์ และพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีความหมายของคำตามที่มีนักกฎหมายเช่น มานิตย์ จุมปา (๒๕๔๓) ได้กล่าวถึงไว้ และผู้เขียนวิทยานิพนธ์มีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากที่ นักกฎหมายได้เคยกล่าวถึงไว้ ในกรณีนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะอภิปรายคำเหล่านี้ในประเด็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือ เหมือนกัน นอกจากนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่า มีคำที่ปรากฏใน รัฐธรรมนูญลักษณะทำนองเดียวกับ ๒ คำที่ได้กล่าวถึงนี้ด้วยจึงนำมาศึกษาและกล่าวถึงด้วยมี รายละเอียดดังนี้

๓.๔ คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏการใช้คำนามและ คำกริยากลุ่มหนึ่งเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน มีรายละเอียดดังนี้

๓.๔.๑ คำนามที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน

คำนามที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกันเป็นคำที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ คำที่เกี่ยวกับบุคคล มีดังนี้

๓.๔.๑.๑ คำที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์

คำนามที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกัน ได้แก่ คำว่า พระมหากษัตริย์ องค์พระมหากษัตริย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์

กรณีปรากฏคำนามที่มีความหมายใกล้เคียงกันและเป็นคำนามที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ที่ปรากฏคำนามว่า พระมหากษัตริย์ องค์พระมหากษัตริย์ พระรัชทายาท องค์พระรัชทายาท และ ผู้สืบราชสันตติวงศ์ องค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ คำเหล่านี้ทั้งกรณีที่ปรากฏคำว่าองค์และไม่ปรากฏคำว่าองค์นำหน้าคำ ในแต่ละคูนั้นมีความหมายที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน มีตัวอย่างที่ปรากฏในบริบท ดังนี้

ตัวอย่าง

องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ

ตัวอย่าง

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๘)

ตัวอย่างทั้งสองนี้เป็นคำนามที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

กรณีคำนามที่หมายถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ ดังเช่น

ตัวอย่าง

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎหมายแต่ยกราบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่าง

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๓ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔)

ตัวอย่าง

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๒ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่างทั้งสามนี้เป็นตัวอย่างของคำว่า องค์พระรัชทายาท พระรัชทายาท และ องค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ ผู้สืบราชสันตติวงศ์ ซึ่งคำแต่ละคำนี้มีความหมายที่ไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า องค์ และ คำศัพท์ว่า องค์พระมหากษัตริย์ ที่มีผู้ให้ความหมายไว้มีดังนี้

คำว่า “องค์” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒(๒๕๔๒: ๑๓๒๑)ให้ความหมายคำนี้ประการหนึ่งว่า น. ส่วนของร่างกาย, อวัยวะ, ตัว

มานิตย์ จุมปา (๒๕๔๗: ๓๑) อธิบาย “องค์พระมหากษัตริย์” ไว้ว่า

“คำว่า “องค์พระมหากษัตริย์” (the person of the king) ในมาตรา ๘วรรคแรก หมายถึง พระมหากษัตริย์โดยฐานะที่ทรงเป็นบุคคลมากกว่าจะหมายถึง “พระมหากษัตริย์” ซึ่งมีลักษณะเป็นสถาบันทางรัฐธรรมนูญ ผลของการที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนี้ก็คือ ถือว่าเป็นเอกสิทธิเด็ดขาดขององค์พระมหากษัตริย์ บุคคลใดจะละเมิดหรือฟ้องร้องว่ากล่าวพระมหากษัตริย์เกี่ยวกับการที่ได้กระทำก่อน หรือขณะเป็นพระมหากษัตริย์มิได้เลย”

ข้อความที่มานิตย์ จุมปา กล่าวไว้นี้อาจสื่อความได้ว่าในมุมมองของนักกฎหมายนั้น มานิตย์ จุมปา เห็นว่า “องค์พระมหากษัตริย์” หมายถึงในฐานะที่ทรงเป็นบุคคล มากกว่าส่วน “พระมหากษัตริย์” มีลักษณะเป็นสถาบันทางรัฐธรรมนูญ ประเด็นดังกล่าวนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พิจารณาคำที่มีการปรากฏ “องค์” นำหน้า พระมหากษัตริย์ พระรัชทายาท และผู้สืบราชสันตติวงศ์ ในบริบทที่ได้ยกตัวอย่างไปนั้นแตกต่างจากที่ มานิตย์ จุมปา (๒๕๔๗: ๓๑) กล่าวไว้ กล่าวคือ

ประเด็นแรกหากพิจารณาตามความหมายของคำว่า “องค์” ดังที่พจนานุกรมให้ไว้แล้ว จะพบว่าคำว่า “องค์” มิได้มีความหมายว่าเป็นบุคคล และมีได้เป็นสาเหตุที่ทำให้คำศัพท์ว่า “พระมหากษัตริย์” แตกต่างจาก “องค์พระมหากษัตริย์” แต่อย่างใด

ประเด็นที่สอง กรณี “พระมหากษัตริย์” ซึ่ง มานิตย์ จุมปา ได้กล่าวไว้ว่ามีลักษณะเป็นสถาบันทางรัฐธรรมนูญ นั้น ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คิดต่างไปเช่นกันเนื่องจากคิดว่าถ้าหากคำนี้มี ความหมายเช่นที่ มานิตย์ จุมปา กล่าวอ้างอิงอย่างแท้จริงแล้ว เพราะเหตุใดในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันจึงปรากฏคำศัพท์ว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ อยู่ด้วยในมาตรา ๗๑ ด้วย ดังนี้

ตัวอย่าง

รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เกราชและบูรณภาพ
แห่งอาณาเขต

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๗๑)

กรณีการปรากฏคำว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ ในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันด้วยทำให้คิดได้ว่าคำว่าพระมหากษัตริย์ และสถาบันพระมหากษัตริย์ ย่อมมีความไม่เหมือนกัน

นอกจากนี้ยังมีที่ปรากฏใน ตัวอย่าง มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๒ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ “พระมหากษัตริย์” เป็นผู้ถูก ผู้มีสภาพ หรือผู้กระทำ ซึ่งส่งผลให้คำว่า “พระมหากษัตริย์” นี้มีความหมายว่าเป็นบุคคล มิใช่สถาบันทางรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน

ตัวอย่าง

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๘)

ตัวอย่าง

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๙)

ตัวอย่าง

พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่งและองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒)

ตัวอย่างทั้งสามตัวอย่างนี้ย่อมแสดงว่าความหมายของคำว่าพระมหากษัตริย์มิได้มีความหมายว่าหมายถึงสถาบันอย่างแน่นอน

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สืบค้นว่าลักษณะการใช้ “องค์” นำหน้านาม เช่นที่ปรากฏในลักษณะดังกล่าวนี้เคยปรากฏใช้ในเอกสารอื่นหรือไม่ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่ามีปรากฏใช้ในเอกสารที่จัดอยู่ในสมัยพระยาสิทธิ สมัยสุโขทัย กล่าวคือ มีการใช้ลักษณะเช่นนี้ในไตรภูมิพระร่วง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“อันว่าปรกตคนทั้งหลายในโลกนี้ก็ดี องค์พระโพธิสัตว์เจ้าก็ดี ศิรจฉานทั้งหลายก็ดี ครั้นว่าออกมาจากท้องแม่แลได้ อันว่าเลือดซึ่งมีอยู่ในอกแม่นั้น เหตุว่าแม่คนมีใจรักนัก จึงเลือดที่ในอกของแม่นั้นก็กลายเป็นน้ำมันไหลออกมาของ

แม่ให้ลูกนั้นได้ดูคิน อันนี้เป็นวิสัยแห่งโลกย์ทั้งหลายแลฯ”

(ไตรภูมิพระร่วง, ๒๕๐๔: ๗๘)

ตัวอย่าง

“องค์พระยามหาจักรพรรดิราช นั้นรุ่งเรืองงามดั่งเดือนเพ็ญบูรณ์แล มีลูกเจ้าแห่งขุนทั้งหลายที่ไปด้วยเสด็จท่านนั้นก็รุ่งเรืองงามดั่งคาราทรทั้งหลาย อันห้อมล้อมเป็นบริวารพระจันทร์เจ้านั้นแลฯ”

(ไตรภูมิพระร่วง ๒๕๐๔: ๑๐๕)

ตัวอย่าง

“อันว่าคณะเทพยดาทั้งหลายแลมีสุขสมบัติบริวารณินี้ใ้ก็ดีแล แลว่ายังรู้สิ้นจากความสุขสมบัติใ้ ออย่าว่าแต่มนุษย์เราท่านทั้งหลายแลจะมั่นคงแก่สมบัติแลอายุอยู่ได้เลย ฯ เหตุคั้งนั้นแล จึงองค์พระพุทเจ้าก็ดีแลพระปีเตยกโพธิเจ้าก็ดี พระอรหันตเจ้าณาสพเจ้าทั้งหลายก็ดี ท่านจึงมีใคร่ปรารถนาแก่สุขสมบัติในสงสารนี้แล ท่านจึงเสด็จไปสู่นิพพานสุขเพราะเพื่อคั้งนี้แล”

(ไตรภูมิพระร่วง ๒๕๐๔: ๒๓๖)

ตัวอย่างในไตรภูมิพระร่วง คั้งที่กล่าวมานี้ทำให้ทราบว่ามีคำศัพท์ที่ปรากฏคำว่า “องค์” นำหน้านามเช่นนี้ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง และปรากฏใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย

ประเด็นคั้งที่กล่าวไปแล้วในกรณีการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเช่น คำว่า พระรัชทายาท องค์พระรัชทายาท หรือผู้สืบราชสันตติวงศ์ องค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ นั้น ลักษณะการปรากฏ “องค์” นำหน้าคำศัพท์คั้งกล่าวมาได้ทำให้คำศัพท์ในแต่ละคู่เหล่านี้มีความหมายแตกต่างกันแต่อย่างใด แต่ลักษณะเช่นนี้ก็มีใช้ในรัฐธรรมนูญ และมีการปรากฏการใช้ลักษณะนี้ปรากฏคั้งแต่ในไตรภูมิพระร่วงซึ่งจัดว่าเป็นเอกสารที่จัดอยู่ในสมัยสุโขทัย คั้งที่กล่าวไปคั้งนั้น อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตเห็นว่าการใช้คำคั้งกรณีที่มี “องค์” หรือไม่มี “องค์” ในบริบทของรัฐธรรมนูญนั้นกรณีคำว่า องค์พระรัชทายาท พระรัชทายาท องค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ ผู้สืบราชสันตติวงศ์ ในรัฐธรรมนูญปรากฏในบริบทที่แตกต่างกัน คั้งนี้

ตัวอย่าง

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่าง

และให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็น
พระมหากษัตริย์สืบไป

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่าง

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรง
แต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราช
สันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๒ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้
ความเห็นชอบ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่าง

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบ
ราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่าง

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราช
สันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๓ ให้ประธานองคมนตรี
เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔)

ตัวอย่างการปรากฏคำศัพท์เหล่านี้ในบริบทดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปรากฏ “องค์”
นั้นจะปรากฏในบริบทที่แตกต่างจากที่ไม่ปรากฏ “องค์” เสมอ กล่าวคือ การปรากฏคำว่า “องค์”
จะปรากฏในบริบท “อัญเชิญ...หรือ...ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์” เสมอ ส่วนที่ไม่ปรากฏ
“องค์” จะปรากฏในบริบทที่ต่างไป

ลักษณะดังที่กล่าวมานี้แม้ว่าจะพบว่าการปรากฏการใช้ “องค์” หรือไม่ปรากฏใช้ จะมี
ความหลีกเลี่ยงกัน หรือต่างบริบทกัน แต่หากพิจารณาแล้วอาจกล่าวได้ว่าความหมายของคำมิได้มี
ความหมายที่แตกต่าง ปรากฏการณ์นี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คิดว่าการใช้ลักษณะคำศัพท์ดังที่กล่าวนี้
เป็นการเขียนรัฐธรรมนูญโดยใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกันในรัฐธรรมนูญ
ลักษณะเช่นนี้อาจมีผลที่ทำให้ผู้ตีความความหมายของคำ หรือผู้อ่านรัฐธรรมนูญโดยทั่วไป

ตีความหมายต่างกันได้ว่า มีคำอธิบายของ ประพจน์ อัสววิรุพหการณ (๒๕๕๐) ที่แสดงความ คิดเห็นไว้ว่า

“องค์แปลว่าตัว, ส่วนของร่างกาย ถ้าไม่ได้หมายถึงตัวก็ไม่ต้องลงไว้ ถ้า จะหมายถึงตัว เช่น ตัวคนคนนั้นทำ หรือเป็นเอง ลงไว้ก็ดูจะไม่ผิด ถ้าถาม ความเห็นส่วนตัวเห็นว่ากรณีทั้งปวงที่ยกมานั้นไม่จำเป็นต้องมีองค์”

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่า คำว่า “ผู้สืบราชย์สันตติวงศ์ พระรัชทายาท และทรงราชย์ ทรง ราชย์ และปริบถ อัญเชิญ...ขึ้นทรงราชย์ ปรากฏอยู่ในกฎหมายเชียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติ วงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๔๖๗: ๑๕๖-๑๕๗) มีตัวอย่างจากกฎหมายเชียร บาลนี้ดังกล่าวนี้บางตอน ดังนี้

“ทรงพระอนุสรคำนึงถึงการสืบราชสันตติวงศ์ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ตาม โบราณราชประเพณี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงสยามย่อมทรงพระบรมเชชานู ภาพโดยบริบูรณ์ และทรงมีสิทธิอำนาจที่จะทรงเลือกตั้งพระบรมวงศานุวงศ์ พระองค์ใดพระองค์หนึ่ง ซึ่งทรงพระราชดำริว่ามีพระปรีชาสามารถอาจเป็นผู้ สืบราชสันตติวงศ์ ดำรงราชตระกูล และรัฐสีมาอาณาจักร อารักษ์พสกนิกรสนอง พระองค์ต่อไปได้นั้น ขึ้นเป้นพระรัชทายาท โดยทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศแก่บันดาพระบรมวงศานุวงศ์และเสนามาตย์ราชเสวกบริพาร อีกทั้ง สมณพราหมณาจารย์และอาณาประชาราษฎร์ให้ทราบทั่วกัน ว่าได้ทรงเลือกสรร พระบรมวงศ์พระองค์นั้นเป้นพระรัชทายาท...”

“ถ้าหากว่ามีเหตุอันไม่พึงปรารถนา คือสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต ลงโดยมิได้ทรงสมมตพระรัชทายาทไว้ก่อนแล้วไซริ้ ท่านว่าให้เป้นหน้าที่ท่าน เสนาบดีอัญเชิญเสด็จเจ้านายเชื้อพระบรมราชวงศ์พระองค์ที่ ๑ ในลำดับสืบพระ ราชสันตติวงศ์ ดังได้แถลงไว้ในมาตรา ๕ ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์สนอง พระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ที่ได้เสด็จสวรรคตลงแล้วนั้นต่อไป แต่ผู้ที่ จะอัญเชิญขึ้นทรงราชย์เช่นนี้ต้องมีไช้ผู้ที่ตกอยู่ในเกณฑ์ ยกเว้นที่ปรากฏอยู่ใน มาตรา ๑๑ และ ๑๒ แห่งกฎหมายเชียรบาลนี้”

คำเหล่านี้ปรากฏอยู่ในกฎหมายเชียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ จึงเป็นไปได้ว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญได้นำคำเหล่านี้มาใช้ในการร่างรัฐธรรมนูญด้วย แต่ใน

กฎหมายเข็ยรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ก็มีได้มีการปรากฏใช้คำว่า
องค์พระมหากษัตริย์ องค์พระรัชทายาท องค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ แต่อย่าง

นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังมีคำว่า พระราชธิดา ปรากฏอยู่ด้วย

ตัวอย่าง

ในการนี้ จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

แต่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ไม่พบว่ามีการใช้คำว่า พระราชธิดา ปรากฏในกฎหมายเข็ยรบาลฯ แต่
อย่างไร การปรากฏคำว่า พระราชธิดา จึงเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้นำมาบัญญัติเพิ่มไว้ และ
ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คาดว่าเหตุที่ใช้ว่าพระราชธิดานี้ อาจเกิดจากการเทียบแบบกับคำว่าพระราชโอรส
ที่ปรากฏในกฎหมายเข็ยรบาลฯ นี้ แต่กฎหมายเข็ยรบาลฯ นี้ก็ปรากฏคำที่หมายถึงผู้ที่เป็นสตรีที่
ไม่ได้รับพระราชทานอนุญาตให้สืบราชสันตติวงศ์ว่า ราชนารี ไม่ใช่ พระราชธิดา มีตัวอย่าง
ข้อมูลที่ปรากฏในกฎหมายเข็ยรบาลฉบับนี้ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการสืบราชสันตติวงศ์ ปรากฏ
คำศัพท์ว่าพระราชโอรส และราชนารี (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๔๖๗: ๒๐๓และ๒๐๘) ดังนี้

“ถ้าแม้ว่าสมเด็จพระหน่อพุทธเจ้าหาพระองค์ไม่แล้ว ให้อัญเชิญพระราชโอรส
พระองค์ใหญ่ในสมเด็จพระหน่อพุทธเจ้าและพระอัครชายาของสมเด็จพระหน่อพุทธเจ้า
พระองค์นั้นขึ้นทรงราชย์...”

“ในกาลสมัยนี้ยังไม่ถึงเวลาอันควรที่ราชนารีจะได้เสด็จขึ้นทรงราชย์
เปนสมเด็จพระแม่อยู่หัวบรมราชินีนาถ ผู้ทรงสำเร็จราชการสิทธิ์ขาดอย่างพระเจ้า
แผ่นดินโดยลำพังแห่งกรุงสยาม ฉะนั้นท่านห้ามมิให้จัดเอาราชนารีพระองค์ใด ๆ
เข้าไว้ในลำดับสืบราชสันตติวงศ์เป็นอันขาด”

ด้วยเหตุนี้จึงอาจสันนิษฐานว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญอาจได้คำเหล่านี้มาจากกฎหมายเข็ยรบาลฯ
มาเขียนรัฐธรรมนูญ แต่ก็มีที่ปรากฏว่ามีได้นำคำที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาเขียนอย่างสม่าเสมอ และ
อาจเป็นไปได้ว่าคำว่าราชนารีอาจไม่เป็นที่รู้จัก หรือเข้าใจได้ยากกว่า เมื่อเขียนรัฐธรรมนูญผู้ร่าง
รัฐธรรมนูญจึงใช้วิธีการเทียบแบบและเลือกคำที่อาจเข้าใจได้ง่ายกว่า หรือคุ้นเคยกว่าตามมุมมอง
ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญ

๓.๔.๑.๒ คำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ตามที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไปในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่มักเป็นคำที่บ่งสถานภาพ หรือ ตำแหน่งของบุคคล

คำว่า “ สถานภาพ ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖: ๑๑๑๖) ให้ความหมายว่า น.ฐานะ เช่นราชบัณฑิตยสถานมีสถานภาพเป็นแหล่งค้นคว้า และบำรุงสรรพ วิชา ; ตำแหน่งหรือเกียรติยศของบุคคลที่ปรากฏในสังคม เช่น เขามีสถานภาพเป็นผู้เชี่ยวชาญทาง โบราณคดี ; สิทธิหน้าที่ตามบทบาทของบุคคล เช่น เขามีสถานภาพทางครอบครัวเป็นบิดา

ส่วนคำว่า “ ตำแหน่ง ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖: ๔๖๓) ให้ความหมายว่า น. ที่อยู่ เช่น ตำแหน่งของดวงดาว ; แห่งที่ ; หน้าที่การงาน ; ฐานะ เช่น ตำแหน่งผู้จัดการ

กรณีการปรากฏคำนามที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตามที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไปในบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญมีตัวอย่างเช่น กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ข้าราชการ ข้าราชการ การเมือง ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการฝ่ายทหาร ข้าราชการพลเรือน รัฐมนตรี องคมนตรี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลา การศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง เป็นต้น คำศัพท์เหล่านี้ปรากฏเป็นคำศัพท์ที่ใช้ใน รัฐธรรมนูญอย่างปกติ ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง

ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของ จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่าง พระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๔)

ตัวอย่าง

บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกัน มิได้

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕)

คำว่า นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เป็นคำที่เกี่ยวกับบุคคลที่
อาจกล่าวได้ว่ามีปรากฏอยู่โดยทั่วไปในหมวดที่กล่าวด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคำนั้น ๆ ของรัฐธรรมนูญ

นอกจากลักษณะของคำดังกล่าวมาข้างพบว่าในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีคำที่
เกี่ยวกับบุคคลอีกจำนวนหนึ่งมีลักษณะเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ บุคคล ประชาชน
พลเมือง ราษฎร สาธารณชน ประชาชนชาวไทย ปวงชนชาวไทย ชนชาวไทย ดังตัวอย่างที่
ปรากฏในบริบทดังนี้

คำว่า บุคคล ประชาชน พลเมือง ราษฎร สาธารณชน มีการใช้ในบริบทต่างๆ ดังนี้
ตัวอย่าง

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดย
ไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐)

ตัวอย่าง

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบ
ราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภา
ประกาศให้ประชาชนทราบ

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่าง

บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือ
ลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือ
ปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของ
พลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๓๘)

ตัวอย่าง

จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตามวรรค
สอง ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๒)

ตัวอย่าง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยัง
สาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว
เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็น
ประโยชน์ต่อสาธารณชน

(รธน ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔)

คำเหล่านี้ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน มีที่น่าสนใจว่าคำเหล่านี้พจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖) ให้ความหมายไว้ที่บางคำมีความหมายเฉพาะ
ในบางประการ บางคำเป็นความหมายของอีกคำหนึ่ง ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้เกิดประเด็นว่า
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันอย่างหลากหลายปรากฏ
อยู่ด้วย คำเหล่านี้มีความหมายตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖)
ให้ความหมายไว้ ดังนี้

คำว่า บุคคล ประชาชน พลเมือง ราษฎร สาธารณชน มีความหมายตามพจนานุกรม ดังนี้

คำว่า บุคคล พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖: ๖๒๕) ใ้
ความหมายว่า น. คน (เฉพาะตัว); (กฎ) คนซึ่งสามารถมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เรียกว่า
บุคคลธรรมดา; กลุ่มบุคคล หรือองค์กรซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่ง ที่ไม่ใช่
บุคคลธรรมดา และให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เรียกว่า นิติบุคคล

คำว่า ประชาชน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖: ๖๕๖) ใ้
ความหมายว่า น. พลเมือง, สามัญชนทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่ข้าราชการ พ่อค้า นักบวช ในความว่า
ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน

คำว่า พลเมือง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖: ๗๖๕) ใ้
ความหมายว่า น. ประชาชน, ราษฎร, ชาวประเทศ

คำว่า ราษฎร พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖: ๕๕๕) ใ้
ความหมายว่า น. พลเมืองของประเทศ

คำว่า สาธารณชน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒๕๕๖: ๑๑๗๔)
ให้ความหมายว่า น. ประชาชนทั่วไป

หากพิจารณาความหมายตามที่ปรากฏในพจนานุกรมแล้วพบว่าอาจจัดแบ่งคำที่มี
ความหมายของคำได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ คำว่า บุคคล ที่มีความหมายจำกัดเฉพาะมากกว่าอื่น และ

อีกกลุ่มคือ คำว่า ประชาชน พลเมือง ราษฎร สาธารณชน ที่เมื่อพิจารณาความหมายแล้วพบว่าต่างมีความหมายของคำที่เป็นความหมายของอีกคำหนึ่งผู้กั้นไปมา แสดงให้เห็นได้ว่าคำเหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน และพจนานุกรมก็มีได้กล่าวถึงการแยกใช้ของคำเหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม การปรากฏคำเหล่านี้ในรัฐธรรมนูญจึงเป็นการเขียนโดยใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาลักษณะการปรากฏของคำเหล่านี้ในบริบทของรัฐธรรมนูญพบว่าอาจกล่าวได้ว่ามีที่ใช้ในบริบทที่ต่างกัน ดังนี้

คำว่า บุคคล เป็นคำที่มีความหมายในบริบทที่มีความหมายว่าเป็น “ปัจเจกบุคคล” ซึ่งพ้องกับที่พจนานุกรมให้ความหมายหนึ่งไว้ คือ เฉพาะตัว ตัวอย่างคำนี้ในบริบทดังนี้

ตัวอย่าง

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยก
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘)

ตัวอย่าง

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดย
ไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐)

จะเห็นได้ว่า คำว่าบุคคลในตัวอย่างที่ยกมานี้แสดงความหมายในบริบทว่าเป็นปัจเจกบุคคล

กรณีการใช้คำว่า “ประชาชน” ในรัฐธรรมนูญมีกรณีทีปรากฏใช้อย่างทั่วไปและปรากฏในบริบทที่แสดงการเป็นผู้แสดงความเป็นเจ้าของ ซึ่งมักปรากฏตามหลังคำเชื่อมแสดงความเป็นเจ้าของ คือ คำว่า “ของ” หรือปรากฏในบริบทที่แสดงการเป็นผู้รับผลประโยชน์ ดังเช่น

กรณีการปรากฏใช้โดยทั่วไป ดังเช่น

ตัวอย่าง

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบ
ราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไปแล้วให้ประธานรัฐสภา

ประกาศให้ประชาชนทราบ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓)

ตัวอย่าง

ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๑)

กรณีที่ปรากฏในปริบทที่แสดงการเป็นผู้แสดงความเป็นเจ้าของ ซึ่งมักปรากฏตามหลังคำเชื่อมแสดงความเป็นเจ้าของคือคำว่า“ของ”หรือปรากฏในปริบทที่แสดงการเป็นผู้รับผลประโยชน์

ตัวอย่าง

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลาย ที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๗)

ตัวอย่าง

การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐต้องจัดให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อเหตุการณ์

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๕๒)

กรณีการใช้คำว่า พลเมือง ปรากฏในปริบท “หน้าที่ของพลเมือง” เท่านั้น ดังนี้
ตัวอย่าง

บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๘)

กรณีการใช้คำว่า ราษฎร ปรากฏในบริบทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การคำนวณจำนวน ราษฎรเท่านั้น ดังนี้

ตัวอย่าง

การคำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้คำนวณจาก จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้าย ก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ร้อยละ

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๒)

คำว่า สาธารณชน ปรากฏในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจาย เปิดเผย ประกาศ สาร นั้น ๆ ต่อคนหมู่มาก ดังนี้

ตัวอย่าง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยัง สาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็น ประโยชน์ต่อสาธารณชน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๔)

ตัวอย่างที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าลักษณะการใช้คำเหล่านี้แตกต่างกันในบริบทที่ใช้ การใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งหลายดังที่ปรากฏในบริบทดังที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า แม้ว่าพจนานุกรมจะให้ความหมายของบางคำมีความหมายที่อาจกล่าวได้ว่าไม่ได้แตกต่างกัน หรือ คำหนึ่งอาจเป็นความหมายของอีกคำหนึ่งผู้กั้นไปมา แต่เมื่อพิจารณาการปรากฏของคำเหล่านี้ใน บริบทแล้วจะพบว่าคำเหล่านี้ปรากฏในบริบทที่แตกต่างกัน จะมีที่ต่างไปบ้างเช่นคำว่า บุคคล มีความหมายว่าเป็นปัจเจกบุคคล หรือเฉพาะตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ส่วนกรณีคำว่า ประชาชน ซึ่งปรากฏในบริบทที่หมายถึงคนทั่วไป และปรากฏในบริบทที่ ตามหลังคำเชื่อมแสดงความเป็นเจ้าของ และแสดงการเป็นผู้รับประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำนี้ ปรากฏในบริบทที่ตามหลังคำเชื่อมแสดงความเป็นเจ้าของเป็นจำนวนมากกว่าอีกสองลักษณะ ปรากฏการณ์นี้อาจอธิบายได้ว่า รัฐธรรมนูญใช้คำว่า ประชาชน ให้มีความหมายในบริบทที่

หมายถึงคนทั่วไป หรือคนทั่วไปที่มีความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้รับประโยชน์ คำนี้จึงมีความหมายที่แตกต่างจากคำว่าบุคคลที่หมายถึงปัจเจกบุคคล

ส่วนกรณีคำว่า พลเมือง ซึ่งปรากฏในบริบทที่แสดงความหมายว่าหมายถึง หน้าทีของ พลเมือง กรณีนี้หากพิจารณาความหมายของคำตามความหมายที่พจนานุกรมให้ไว้จะไม่พบว่ามีความหมายที่แตกต่างจากคำว่า ประชาชน หรือ ราษฎร อย่างไรก็ตามคำว่า ประชาชน ราษฎร พลเมือง ในมุมมองของนักรัฐศาสตร์เช่น อเนก เหล่าธรรมทัศน์(๒๕๔๓: ๒๖-๒๗) อธิบายไว้ว่า

“แนวความคิดเรื่องความเป็นพลเมือง (citizenship) คนไทยโดยทั่วไปใช้ คำว่าประชาชน (people) ราษฎร (subject) และพลเมือง (citizen) แทบจะแทน กันได้ประหนึ่งว่าสามคำนี้เป็นคำเดียวกัน ความจริงแล้ว “ประชาชน” (people) มี มาทุกยุคทุกสมัย หมายถึงคนที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง(non-ruler) ในสมัยโบราณนั้น ประชาชนเป็นไพร่หรือทาสเกือบทั้งหมด หมายถึงมีสถานะที่ต่ำ เป็นลูกน้อง เป็นข้าช่วงใช้ของขุนนางหรือเจ้าที่ดิน การเมืองสมัยใหม่ได้ปลดปล่อยประชาชน จากการเป็นไพร่หรือทาสให้กลายเป็นเสรีชนที่มีสถานะทางกฎหมายเท่าเทียมกัน รวมเรียกอดีตไพร่ อดีตทาส และขุนนาง-เจ้าที่ดิน รวมทั้งชนชั้นใหม่ ๆ ทั้งหมด ว่าราษฎร ในความหมายของผู้ที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐ และต้องยึดถือปฏิบัติตัว ตามกฎหมายของบ้านเมืองเช่นเดียวกันหมด กฎุปการอันยิ่งใหญ่ของพระปิยมหาราชก็คือทำให้ไพร่-ทาสไทยกลายเป็นราษฎรนั่นเอง นี่คือสาระสำคัญของ การเลิกไพร่และเลิกทาสในประเทศไทย

ในประเทศตะวันตกนั้นการเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นระบอบ ประชาธิปไตยก็คือการเปลี่ยนราษฎรให้เป็นพลเมือง โดยความหมายของพลเมือง นั้นคือราษฎรที่นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองแล้ว ยัง ต้องมีบทบาทและอำนาจบทบาททางการเมือง คืออย่างน้อยมีสิทธิไปเลือกตั้ง แต่ ที่ยิ่งไปกว่านั้นคือมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อทางการเมือง ทั้ง ยังมีสิทธิเข้าไปร่วมในการทำกิจต่าง ๆ เพื่อส่วนรวมร่วมกับรัฐด้วย ราษฎรเป็น ฝ่ายรับกฎหมาย นโยบายและกิจการหรือกิจกรรมของรัฐ พลเมืองนั้นอาจเป็นฝ่าย รุกเพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบาย และกิจการของรัฐตามที่ตนเองเห็นพ้อง ต้องกัน ราษฎรที่คตินั้นเป็นฝ่ายรับและว่านอนสอนง่าย ส่วนพลเมืองที่คตินั้นต้อง เป็นฝ่ายรุกได้ และต้องไม่เฉื่อยเฉื่อย หากเป็นคนที่ยากมีส่วนร่วม อยากเข้าช่วย

ทำและสามารถเข้าทำการต่าง ๆ แทนรัฐได้มากพอควร ราษฎรนั้นจะคิดว่าตนเอง
เป็นผู้น้อย ส่วนพลเมืองจะคิดว่าตนมีสิทธิมีเสียงมีส่วนร่วมในบ้านเมือง”

ความหมายดังกล่าวนี้คำว่า พลเมือง จึงมีความหมายแตกต่างจากที่พจนานุกรมได้ให้
ความหมายไว้ และมีความหมายเฉพาะต่างจากคำอื่น

ส่วนกรณีคำว่า ราษฎร ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๕๐ ปรากฏในบริบทของการเลือกตั้ง กรณีนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สันนิษฐานว่าเหตุที่ปรากฏใช้
ในบริบทดังกล่าวนี้เป็นเพราะเกิดการใช้ที่สับสนเนื่องจากที่เคยปรากฏใช้คำนี้ในบริบทนี้ตั้งแต่
รัฐธรรมนูญฉบับในอดีต โดยที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ตั้งแต่อดีตปรากฏใช้คำนี้มาตลอดต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช
๒๕๕๐ มีตัวอย่างดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ดังนี้

ตัวอย่าง

เมื่อราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ยังมีการศึกษาไม่จบประถมศึกษาสามัญมากกว่าถึง
จำนวนทั้งหมดและอย่างช้าต้องไม่เกินกว่าสิบปี นับแต่วันใช้พระราชบัญญัติ
ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ.๒๔๗๕ สภาผู้แทนราษฎร
ประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภทมีจำนวนเท่ากัน...

(รธน ๒๔๗๕ มาตรา ๖๕)

เมื่อเรียกผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งว่าราษฎร ทำให้เรียกผู้ที่ทำหน้าที่แทนราษฎรว่า
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๘๒ ดังนี้

ตัวอย่าง

สภาผู้แทนประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง มีจำนวนตามเกณฑ์ที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๗

(รธน๒๔๘๒ มาตรา๘๖)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๕๑๗ ดังนี้
ตัวอย่าง

สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองร้อยสี่สิบคน แต่ไม่เกินสามร้อยคน

(รธน ๒๕๑๗ มาตรา ๑๑๑)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ดังนี้
ตัวอย่าง

สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสามร้อยหกสิบคน ซึ่งราษฎรเลือกตั้งตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๐

(รธน ๒๕๓๔ มาตรา ๕๕)

ด้วยเหตุที่พบว่า มีคำว่า ราษฎร ในบริบทของการเลือกตั้งในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตั้งแต่อดีต ทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สันนิษฐานว่าการปรากฏการใช้คำนี้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในปรากฏในบริบทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเพียงบริบทเดียว สาเหตุเป็นเพราะเกิดจากอิทธิพลจากภาษาเก่าที่เคยใช้มาแต่รัฐธรรมนูญฉบับในอดีตและใช้ต่อกัน มาจนถึงฉบับปัจจุบัน

กรณีการปรากฏคำว่า ราษฎร ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวฉบับแรกของไทยหลังจากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองในพุทธศักราช ๒๔๗๕ ปรากฏคำในฉบับนี้ว่า ราษฎร ในความหมายของสามัญชนทุกคำ ไม่ปรากฏคำศัพท์ว่า ประชาชน พลเมือง สาธารณชน ฯลฯ แต่อย่างใด มีตัวอย่างคำว่าราษฎรในบริบท ดังนี้

ตัวอย่าง

ให้มีบุคคลและคณะบุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นผู้ใช้อำนาจแทนราษฎร ตามที่จะได้กล่าวต่อไปในธรรมนูญ คือ

๑ กษัตริย์

๒ สภาผู้แทนราษฎร

๓ คณะกรรมการราษฎร

๔ ศาล

(พรบ ๒๔๗๕ มาตรา ๒)

นอกจากนี้ยังปรากฏในบริบทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเช่น
ตัวอย่าง

ราษฎรไม่ว่าเพศใดเมื่อมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ ย่อมมีสิทธิออกเสียงลง
มติเลือกผู้แทนหมู่บ้านได้

(พรบ ๒๔๗๕ มาตรา ๑๔)

คำว่า ราษฎรนี้ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (๒๕๑๑: ๓๑) ได้
อธิบายคำว่า “ราษฎร” นี้ในหนังสือประวัติรัฐธรรมนูญไทย ว่า

“คำว่าราษฎรในภาษาไทยบัดนี้ตรงกับ Common people หรือ Common
ข้าราชการแม้จะเป็นผู้น้อยสักเพียงใดก็มีใช้ราษฎร ราษฎรแปลว่าสามัญชน”

อย่างไรก็ตามผู้เขียนวิทยานิพนธ์ก็พบว่ามีความว่า “บุคคล พลเมือง ประชาชน” เริ่มใช้ใน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรก
ของไทยแล้ว ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง

บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาหรือลัทธิใดๆ

(รธน๒๔๗๕ มาตรา ๑๓)

ตัวอย่าง

...มีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็น
ปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือ
ศีลธรรมของประชาชน

(รธน๒๔๗๕ มาตรา ๑๓)

และเริ่มปรากฏใช้คำว่าราษฎรเฉพาะในบริบทการเลือกตั้งแล้ว ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง

สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งขึ้น

(รธน ๒๔๗๕ มาตรา ๑๖)

ลักษณะการปรากฏใช้คำหลายคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันดังที่กล่าว จึงปรากฏใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับถาวรของไทยตั้งแต่ฉบับแรกแล้ว และใช้มาจนกระทั่งถึงในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

นอกจากคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเช่นในตัวอย่างดังที่กล่าวมา ยังมีคำอีกจำนวนหนึ่งคือคำว่า ประชาชน ปวงชน ชน + ชาวไทย คำว่าประชาชน ปวงชน และชน มีความหมายใกล้เคียงกัน มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๕)

ตัวอย่าง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๑๔๕)

ตัวอย่าง

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

(รธน ๒๕๔๐ หมวด ๓)

ปรากฏการณ์นี้จึงเป็นการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน เพราะคำว่า ประชาชน ย่อมหมายถึงคนทั่วไปที่มีจำนวนมากกว่า ๑ คน สามารถแทนที่คำว่า ปวงชน และ ชน ได้ทุกกรณี ส่วนสาเหตุที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ปรากฏคำที่ระบุว่า “ประชาชน ปวง

ชน ชน” + ชาวไทย” เพราะเนื้อหาของรัฐธรรมนูญส่วนนี้มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความหมายในทางกฎหมาย กล่าวคือ บทบัญญัติส่วนที่ปรากฏคำเช่นนี้จะใช้บังคับเฉพาะกรณีที่เป็นชาวไทยเท่านั้น มีคำอธิบายไว้ในสารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าด้วยเรื่องหลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (บรรเจิด สิงคะเนติ, ๒๕๔๓: ๕-๖) ซึ่งกล่าวถึงการแบ่งสิทธิและเสรีภาพโดยพิจารณาว่าใครคือเจ้าของสิทธิและเสรีภาพ ไว้ดังนี้

“การแบ่งสิทธิและเสรีภาพประเภทนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทราบว่าใครบ้างที่อาจเป็นเจ้าของแห่งสิทธิและเสรีภาพได้ เช่น สิทธิและเสรีภาพบางประการจำกัดให้เฉพาะชนชาวไทยเท่านั้น แต่สิทธิและเสรีภาพบางประการอาจคุ้มครองบุคคลผู้เป็น ชาวต่างด้าว ด้วย การแบ่งสิทธิและเสรีภาพประเภทนี้จึงอาจแบ่งออกได้เป็น สิทธิมนุษยชน กับสิทธิพลเมือง...

สิทธิมนุษยชน ... หากดูตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งได้มีการบัญญัติถึงสิทธิมนุษยชนไว้ในหมวด ๘ ซึ่งถือว่าสิทธิตามหมวดนี้เป็นสิทธิที่คุ้มครองทุกคน โดยไม่แยกว่าเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าว สิทธิตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๘ นั้นอาจเรียกได้ว่าเป็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรม เช่น สิทธิของบุคคลในกรณีที่บุคคลนั้นถูกจับกุม คุมขัง หรือถูกค้น หรือสิทธิในการฟ้องร้อง สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา...

สิทธิของพลเมือง ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญมุ่งหมายจะให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐเท่านั้น ในกรณีนี้บุคคลต่างด้าวย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองจากสิทธิประเภทนี้ด้วย หากศึกษาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จะเห็นว่าสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามหมวด ๓ ทั้งหมดเป็นสิทธิของพลเมือง ดังนั้น สิทธิและเสรีภาพตั้งแต่มาตรา ๓๐ จนถึงมาตรา ๖๕ จึงเป็นสิทธิที่ชนชาวไทยเท่านั้นที่มีสิทธิและเสรีภาพในหมวดดังกล่าว”

ลักษณะการใช้คำว่าประชาชนชาวไทย ชนชาวไทย จึงเป็นการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันในรัฐธรรมนูญ* ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คิดในมุมมองของนักภาษาวาว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญอาจเลือกใช้เพียงคำศัพท์เดียวคือคำว่า ประชาชน + ชาวไทย ได้ในบริบทนั้นทุกกรณี

*อมร รักษาสัตย์ (๒๕๔๓: ๖๕) เคยกล่าวถึงคำศัพท์เหล่านี้บางคำศัพท์ตามมุมมองของนักกฎหมายในหนังสือ

๓.๔.๒ คำกริยาที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน

คำกริยากลุ่มหนึ่งที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญมีที่น่าสนใจคือเป็นคำกริยาที่มีความหมายใกล้เคียงกันปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้แก่ คำว่า กระทบ กระทบกระเทือน เสมอ เท่าเทียม มีคำอธิบายและตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง คำศัพท์ว่า กระทบ และ กระทบกระเทือน ที่ปรากฏในปริบท

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๕๘)

ตัวอย่าง

การออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ภายหลังจากที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง หรือวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๙๓)

รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พร้อมบทวิจารณ์ ไว้สั้น ๆ ในหัวข้อข้อสังเกตทั่วไปว่า “การใช้คำศัพท์ในรัฐธรรมนูญไม่ชัดเจน คือใช้ว่า คนชาวไทย บุคคล บุคคลผู้มีสัญชาติไทย บุคคลอื่น และบุคคลทั่วไป ประชาชน และสาธารณชน โดยไม่รัดกุม ส่วนใหญ่ใช้คำว่า “บุคคล” ซึ่งต้องหมายถึงบุคคลทุกคนที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรในขณะนั้นทั้งที่สิทธิเสรีภาพส่วนใหญ่เป็นของคนไทยคือบุคคลผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น คนต่างด้าวเข้าเมืองไทยโดยถูกกฎหมายหรือโดยผิดกฎหมาย และผู้ลี้ภัยต่าง ๆ ไม่ควรมีสัญชาติเสรีภาพเท่าคนไทย เช่น เสรีภาพในการเลือกสถานที่อยู่อาศัยในราชอาณาจักร (ม.๓๖) ดังนั้น ต่อไปจะเป็นปัญหา

ตัวอย่างในปริบทรัฐธรรมนูญที่ยกตัวอย่างมานี้ทำให้เห็นว่าความหมายของคำศัพท์ว่า กระทบ และกระทบกระเทือน ในปริบทมีความหมายใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกัน คำศัพท์ทั้งสองนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖: ๔๐) ให้ความหมายดังนี้

กระทบ หมายถึง ก. โคน, ถูกต้อง, ปะทะ, พุดหรือทำให้กระเทือนไปถึงผู้อื่น เช่น พุดกระทบเขา ตีวัวกระทบคราด...

กระทบกระเทือน หมายถึง ก.กระเทือนไปถึง, พาดพิงไปถึงให้รู้สึกสะเทือนใจ ยังมีกรณีตัวอย่างคำศัพท์ทั้งสองนี้ที่ปรากฏในปริบทที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นปริบทเดียวกันในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันนี้ ดังเช่น

ตัวอย่าง

การจับกุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำได้อันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑)

ตัวอย่าง

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘)

ตัวอย่างทั้งสองตัวอย่างหลังนี้แสดงให้เห็นว่า คำกริยาว่า กระทบ และคำกริยาว่า กระทบกระเทือน ต่างก็ปรากฏในปริบทที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพทั้งสองคำ ทำให้สรุปได้ว่า คำทั้งสองนี้มีความหมายเหมือนกัน และสามารถปรากฏแทนที่กันได้ ในปริบทเดียวกัน นอกเหนือจากมีหลักฐานยืนยันความหมายที่ไม่แตกต่างจากพจนานุกรมตามที่ได้ยกตัวอย่างมา คำกริยาทั้งสองนี้ปรากฏใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันโดยที่มีความหมายไม่แตกต่างกัน ลักษณะเช่นนี้อาจทำให้เกิดความสับสนได้

ตัวอย่าง คำศัพท์ว่า เสมอ และ เท่าเทียม ที่ปรากฏในบริบท มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๕๒)

ตัวอย่าง

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐)

ตัวอย่างในบริบทรัฐธรรมนูญที่ยกตัวอย่างมานี้ทำให้เห็นว่าความหมายของคำศัพท์ว่าเสมอ และเท่าเทียม ในบริบทที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คำกริยาทั้งสองนี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖) ให้ความหมายไว้ดังนี้

เสมอ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖: ๑๒๑๕) ให้ความหมายว่า หมายถึง ว. เท่ากัน, พอ ๆ กัน, เหมือนกัน, เช่น กรรมการตัดสินให้เสมอกัน ไม่มีใครแพ้ใครชนะ

เท่าเทียม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖: ๕๔๒) ให้ความหมายว่า หมายถึง ว. เสมอหน้า, ทัดเทียม

ยังมีกรณีตัวอย่างคำศัพท์ทั้งสองนี้ที่ปรากฏในบริบทที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นบริบทเดียวกันในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันนี้ ดังเช่น

ตัวอย่าง

ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๕)

ตัวอย่าง

บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

(รธน ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐)

ตัวอย่างทั้งสองตัวอย่างหลังนี้แสดงให้เห็นว่า คำกริยาว่า เสมอ และคำกริยาว่าเท่าเทียม ต่างก็ปรากฏในบริบทที่ว่าด้วยการคุ้มครองตามกฎหมายได้ทั้งสองคำ ทำให้สรุปได้สามารถปรากฏแทนที่กันได้โดยบริบทเดียวกัน นอกเหนือจากมีหลักฐานยืนยันความหมายที่ไม่แตกต่างกัน จากพจนานุกรมตามที่ได้ยกตัวอย่างมา

แนวคิดเรื่องความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ว่าเสมอ และเท่าเทียมที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ มีนักกฎหมายกล่าวถึงไว้ ดังเช่น

“ความเสมอภาคในกฎหมายหรือความเท่าเทียมกันในกฎหมายอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักที่เป็นพื้นฐานของความยุติธรรม เนื่องจากเป็นหลักการที่เรียกร้องให้มีการปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ อย่างเท่าเทียมกัน การที่จะพิจารณาว่ามีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคหรือเท่าเทียมกันหรือไม่นั้นจำเป็นที่จะต้องมีการเปรียบเทียบกันว่าการปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่งเหมือนหรือแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่งหรือไม่ ... พอสรุปหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ของหลักความเสมอภาคได้ว่า จะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น ๆ”

จะเห็นได้ว่าแม้แต่คำอธิบายในมุมมองของนักกฎหมายซึ่งอธิบายหลักความเสมอภาคแต่ก็ใช้คำศัพท์ว่า “หรือความเท่าเทียมกัน” ด้วย ทำให้เข้าใจได้ว่าคำศัพท์ว่าเสมอ และเท่าเทียมกันนี้มีความหมายไม่แตกต่างกันแม้ในสายตาของนักกฎหมาย และยังมีบริบทของรัฐธรรมนูญที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้วช่วยยืนยันว่าคำศัพท์ทั้งสองนี้สามารถปรากฏแทนที่กันได้ แต่อย่างไรก็ตามในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ก็ปรากฏใช้ทั้งสองคำ

การศึกษาเรื่องคำในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในบทนี้ได้ศึกษาเรื่องการปรากฏของคำนาม คำกริยา ที่ปรากฏมากที่สุด ๑๐ คำแรกที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละหมวด และ ๒๐ คำแรกที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละฉบับ ผลการศึกษาพบว่าคำนาม และคำกริยาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญเป็นคำกลุ่มหนึ่งที่ใช้เพื่อสื่อสารเนื้อหาในรัฐธรรมนูญซึ่งทำให้คาดการณ์ได้ว่าหากมีการร่างรัฐธรรมนูญย่อมต้องมีการใช้คำเหล่านี้ในการร่างรัฐธรรมนูญเสมอ อีกประเด็นหนึ่งที่ได้ศึกษาในบทนี้ คือ การศึกษาเรื่องการปรากฏคำแสดงทัศนภาวะในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผลการศึกษาพบว่าคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับนี้สามารถจำแนกประเภทออกได้เป็น ๒ ประเภทคือคำแสดงทัศนภาวะปริพท์ และคำแสดงทัศนภาวะสัตถุชาน นอกจากนี้ยังพบว่าคำแสดงทัศนภาวะเหล่านี้บางคำสามารถปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธได้ กรณีการปรากฏร่วมกับ

คำปฏิเสธนั้นปรากฏ ๒ ลักษณะ ได้แก่ คำแสดงทัศนภาวะ + คำปฏิเสธ และอีกลักษณะหนึ่ง คือ คำปฏิเสธ + คำแสดงทัศนภาวะ คำแสดงทัศนภาวะ + คำปฏิเสธ ปรากฏความหมายในบริบทที่เน้นน้ำหนักมากกว่ากรณีคำแสดงทัศนภาวะ + คำปฏิเสธ นอกจากการศึกษาการปรากฏของคำนาม คำกริยา และคำแสดงทัศนภาวะแล้วนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังพบว่าในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏคำบางคำในรัฐธรรมนูญอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ ปรากฏคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกันในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเดียวกันทำให้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันปรากฏคำหลากหลาย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการปรากฏคำเหล่านี้ในบริบทพบว่าคำเหล่านี้ปรากฏในบริบทที่แตกต่างกันดังที่ได้นำเสนอไปแล้ว ในบทความต่อไปผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะกล่าวถึงผลการศึกษาเรื่องโครงสร้างประโยค